

18
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.

Vd. 172. +
2.

32

32.
15

DISSERTATIO
INAUGURALIS PUBLICO-JURIDICA

DE

PRÆEMINENTIA
S. SEDIS MOGUNTINÆ,

EJUSDEMQUE

EMINENTISSIMI ARCHI-PRÆSULIS,
PRINCIPIS ELECTORIS, PRÆEMINENTIBUS AC
SINGULARIBUS JURIBUS ET PRÆRO-
GATIVIS;

QUAM

SUB PRÆSIDIO ALTISSIMI,
EX DECRETO ET CONSENSU AMPLISSIMI ICTORUM
ORDINIS IN PERANTIQUA ELECTORALI UNIVERSITATE
ERFORDIENSI

PRO LICENTIA

GRADUM DOCTORALEM
IN UTROQUE JURE RITE AC LEGITIME CAPESSENDI,
PUBLICÈ VENTILANDAM EXPONIT

A U T O R

JO. FERDINANDUS ANDREAS LAMMERZ,
MOGONUS,

IN AUDITORIO ICTORUM MAJORE HORIS CONSUETIS,

DIE II. OCTOBRIS A. O. R. MDCCXXXI.

ERFORDIÆ, Litteris FRANCKENBERGIANIS.

512

DISSERTATIO
IN AUCTORITATE PUBLICA JURIDICA

DE

PRÆMINENTIA
S. SÆDIS MOGUNTINÆ

IN QUÆSTIONE

EMINENTISSIMI ARCHIEPISCOPI PRÆSULIS
PRINCIPIS ELECTORIS PRÆMINENTIBUS AC
SINGULARIBUS JURIBUS ET HÆREDO
GALVIS

QUAM

SEC. PÆSULO ALBERTI
EX DECRETO ET CONSILIO AUSTRIACÆ UNIVERSITATIS
ORDINIS IN TERRITIO AUSTRIACÆ UNIVERSITATE
ERGOGENSI

PRO LICENTIA

GRADUM DOCTORALIS
IN UTROQUE JURE RITE AC LEGITIME CAPESSE
PUBLICE VENERANDA AUSTRIACÆ
UNIVERSITATIS

IO. FERDINANDUS ANDREAS LAURITZ

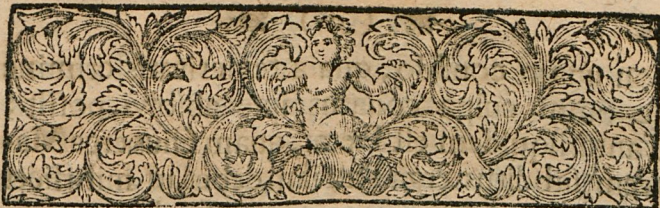
MOGUNTIAE

IN AUDITORIIS ICTORUM MAJORE HORIS CONSULTIS

DIE 11 OCTOBRIIS A. R. MDCCCLXII

ERODIANI, LIBRARIUS LANGENBERGERIUS

PROOEMIUM.

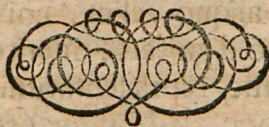

On paucis equidem temeritatis notam incurrisse videbor, quod quaecumque Dissertationis Academicæ specimen editurus, & materiem in amplissimo fertilissimoque juris campo selecturus, haud triviale quoddam argumenti genus, quod sane juventutis viriumque mearum imbecillitas pro modulo suo imperare poterat, verum sublime, præcellens, nec minus arduum Thema, de Præ eminentia S. Sedis Moguntinæ, ejusdemque Eminentissimi Archi-Præsulis, Principis Electoris undique fulgentissimis & præcipuis juribus ac prærogativis, quibus inter cæteros Imperii Electores ac Principes eminet, Tractationi subicere constituerim; attamen subesse rationem

non unam confido, qua a temeritatis crimine ac omni culpa conatus ipse absolvi possit; Tanta siquidem est Pietas, quam filius erga Matrem, subditus erga Patriam debet, ut mihi licet infimo, genuino tamen ac indissolubili nexu filialis subjectionis obstrictissimo S. Sedis Moguntinæ filio hoc in præceptis datum esse persuasus, confessus, imo convictus sim, quo non tantum præminentem illum ac prope infinitum honorem, quem ob innumera ac præcellentia ornamenta, decora ac præstantias omnino eximias meretur, publico aliorum applausui & venerationi exponerem, verum etiam singularium prærogatarum ac jurium, quibus Ejusdem Archi-Præsul inter universos Principes præfulget, brevissimum licet Catalogum oculis omnium objicerem; idque præprimis in hac Antiquissima S. Sedi Moguntinæ devotissima Erfordiensis Academia, & hac ipsa Urbe, quæ a primis quasi sui Natalibus non alio, quam quod *S. Sedis Moguntinæ fidelis Filia* esset, Elogio superbire, & in hoc ipso solo Laudum suarum omnium epiphonema comprehendere voluit, tandemque post varias calamitatum vicissitudines in suavissimo *Auræ Matris* sinu, velut unico ac immobili felicitatum suarum

suarum Centro, illarum perpetuitatem reinvenisse a multo jam tempore lætatur, & propterea Maternorum Ornamentorum recordatione mirifice delectatur; si quis autem in eo forte me peccasse arbitretur, quod post tot vix non immensa ac perpolita Eruditorum Volumina, quæ de Ornamentis æque Sacris, ac sæcularium jurium Præcellentia S. Sedis Moguntinæ in publicam prodire lucem, nonnisi deprædicata ab aliis vel mutilatim recitaverim, vel parem meritis, titulis, honoribus ac juribus catalogum non contexuerim, in eo veniam, ut spero, facile dabit; partim quod hac præsertim ætate vix aliquid amplius dici scribique valeat, de quo non copiosa aliorum dicta ac scripta pridem existant, partim & inprimis, quod S. Sedis Moguntinæ splendor, omnium oculos mentesque perstringens talis ac tantus sit, ut nunquam de ea satis quidquam proferri ac prædicari queat; Plurimum autem abest, ut existimem, aut æstimari ab aliquo velim, univèrsum hoc argumentum pro dignitate, merito, & ingenti amplitudine a me repræsentatum esse; qua enim ratione hoc ab homine necdum exercitato, ac monumentis, omnibusque illis administriculis, quæ in ejusmodi thematis genere

utramque paginam faciunt, adeo destituta fieri, aut in brevissimis pagellis impleri potuit; ut vel flores saltem sparfos, eosque paucissimos collegisse, ubique vero Eruditorum Antecessorum vestigia pressisse, integerrimæ filialis devotionis argumentum videri valeat. Igitur pro duplici splendidissimorum S. Sedis Ornamentorum ordine, eadem in duplicem classem redigo: in primo quidem Capite eam præminentiam partem, quam in Sacris præter alia a sacrae fidei Antiquitate, Sanctitate, Constantia, SS. Martyrum Gloria, perpetua Præfulum Corona ac Primatu; in altero autem reliquam præcellentiam, quam in Politicis a singularibus ac præfulgentibus Archi-Præfulis, Principis Electoris sui juribus ac Prærogativis sibi merito vindicat, succincte delibaturus.

CAPUT

CAPUT I.

DE

PRÆEMINENTIA S. SEDIS MOGUNTINÆ IN SACRIS, A S. FIDEI ANTIQVITATE, SANCTITATE, CONSTANTIA, SS. MARTYRUM GLORIA, PERPETUA PRÆSULUM CORONA, PRIMATU, ALIISQUE ORNAMENTIS DEDUCTA.

§. I.

Quamvis cujuscunque Ordinis Nobilitas sibi prerogativæ decus ab Antiquitate temporum assumat, non solum, quotquot illustri Proavorum sanguine inclaruerunt, sed illi quoque discernere norunt, quibus nudum obsequendi, eminentemque aliorum sublimitatem, & generis æque ac virtutum præstantiam venerandi studium pro gloria est relictum; Ita enim saniorum Judicio comparatum est, ut eo illustrior semper sit Nobilitas, quo antiquior fuerit; eo splendidior, quo plurium retro vetustorum sæculorum Catalogo reperitur inscripta. Ad eundem plane modum, cum in definienda sacri cujuscunque status ac Ecclesiarum Dignitate, ab æquissimis rerum æstimatoribus ante omnia alia ad Originis vetustatem, veluti præcipuum prerogativæ characterem respici solet, non immerito primum omnium & maximum *S. Sedis Moguntinæ* Ornamentum & præeminentiæ splendorem in veneranda ejusdem Antiquitate collocavero; siquidem non Orthodoxorum duntaxat unanimi, sed frequenti etiam, partium cæteroque studio laborantium scriptorum calculo comprobatum est, in primi statim

CHRIST.

CHRISTI JESU Domini ac Salvatoris nostri sæculi Anno 80. per primum Episcopum S. CRESCENTEM, S. PAULI Apostoli Discipulum S. Sedem Moguntinam plantatam, & salvificæ fidei ac sacrosancti Evangelii luce illustratam esse; quod pluribus deducit ac demonstrat P. NICOLAUS SERAR. *Mogunt. Rer. Lib. 1. C. 19. & Lib. 2. C. 1. § 2.*

§. II.

Equidem non desunt, qui sicuti Moguntinis tantum tanti Apostoli Discipulum invident, ita in transversum acti quovis modo negare laborant, S. CRESCENTEM unquam S. Sedis Moguntinæ Episcopum & Doctrinæ Christianæ Magistrum primum præfuisse, atque, ut veritati summorum Virorum testimoniis comprobata nebulas of- fundant, unam alteramque difficultatem objiciunt, & proinde sese capere non posse dicunt, quando & quomo- do D. CRESCENS, S. PAULI Apostoli Discipulus, Moguntiam venerit, eo quod idem Apostolus 2. *ad Ti- morh. IV. v. 10.* disertis verbis significet, CRESCEN- TEM abiisse in *Galatiam*; ut hanc ipsam Doctoris Gen- tium Epistolam etiam perfunctorie tantum legenti appa- rere possit, D. CRESCENTEM non in Germaniam, neque Galliam, aut aditas Rheno provincias, sed in Asiæ Galatiam tetendisse. At vero cum non tantum SS. Patres, sed & alii magno numero a P. SERARIO *Mo- gunt. Rer. Lib. 2. Cap. 2.* relati Autores, interque illos præcipue EPIPHANIUS, HIERONYMUS, SOPHRO- NIUS, THEODORETUS, ADO, BEDA, USUAR- DUS, unanimi sententia tradant, *Galatiæ* nomine Sæculis antiquissimis Galliam, aliasque Rheno propinquas Provin- cias,

ciās, imo ipsam Germaniam, appellatam fuisse, nihil ad-
 versariis præsidii superesse poterit, quo Moguntinum S.
CRESCENTIS Evangelismum & Apostolatam in du-
 bium vocare valeant; præsertim cum meminisse etiam
 oporteat, Moguntiam inter Galatiæ seu Galliæ Urbes olim
 fuisse relatam **SERAR. Lib. I. Cap. 10.** Quodsi autem mi-
 nus apta alicui videatur ista conclusio: **S. CRESCENS**
ivit in Galatiam, seu Galliam. Ergo Moguntiam. Si-
 quidem potuerit in aliam quamlibet Galliæ urbem ivisse,
 postetque pari jure, eum alia qualibet Galatica urbs sibi
 vindicare Apostolum & Episcopum; Non equidem diffi-
 teor, conclusionem istam, si sola per se spectetur, esse,
 ut nonnullis videtur, ineptam; sed si conjungatur cum
 perpetua Majorum traditione, cum temporum, Eccle-
 siæque illius monumentis, testantibus, **D. CRESCEN-**
TEM illuc venisse, minime contemnendam, sed ma-
 ximam in re historica vim & autoritatem habebit. **SE-**
RAR. Lib. 2. Cap. 2.

§. III.

Alii, ut aliam veritati caliginem obrudant, **S. CRE-**
SCENTEM Viennam Galliæ pervenisse, ac ibidem
 Episcopum, & quidem primum fuisse contendunt, **ADO-**
NIS VIENNENSIS *in etat. 6.* aliorumque Testi-
 monio suffulti; ex quo concludere volunt: vel **D. CRE-**
SCENTEM Moguntinum Episcopum non fuisse,
 vel si ejus nominis quidam ibidem exiterit, saltem illum
S. PAULI Discipulum non fuisse. Sed si concedamus
 etiam, Viennam Galliæ advenisse **D. CRESCENTEM**,
 & multo fortassis tempore populum Orthodoxa doctrina
 & Christianis moribus instruxisse, prout **ADO,** **BEDA,**
B
USUAR-

USUARDUS, & PETRUS CLUNIACENSIS,
 nec non MARTYROLOGIUM ROMANUM *Die*
 27. *Junii*, produunt, nemo tamen Autorum horum aut
 aliorum inficias ibit, D. CRESCENTEM Moguntinis
 præfuisse Episcopum. Quin si fingamus etiam, hunc
 ipsum D. PAULI Discipulum aliquo tempore Divina
 explicasse præcepta in Asia Galatia, in Italia, Gallia, &
 quibusdam Germaniæ provinciis, Moguntia perinde ta-
 men nec pilus adimitur: Superavit enim D. CRESCENS
 sua ætate annos omnino 80. ex communi hac de re scri-
 bentium mente. Quippe in Galatiam si missus abiit,
 abiisse eo tempore certum est, quo D. PAULUS secun-
 dam ad Timotheum dedit Epistolam: annis vero novem
 ante D. PAULI Martyrium scriptam eam fuisse, argu-
 mentis probat BARONIUS *Tom. 1.* quamvis nonnihil re-
 fragentur D. HIERONYMUS *Lib. de Scripturis Eccles.*
 EUSEBIUS *Lib. 2. Histor.* multique recentiorum serius
 illam conscriptam esse affirmantes. Si igitur horum opi-
 nionem amplecti, & dicere fas sit, Anno PAULI po-
 stremo Epistolam hanc scriptam, & CRESCENTEM
 in Galatiam missum venisse, haud adversabitur iis, quæ
 dicta sunt: namque D. PAULUS Anno post natum Ser-
 vatore 69. capite plexus sub Nerone, D. CRESCENS
 vero Anno 102. vel potius 103. sub Trajano passus est: an-
 norum igitur 34. intervallum inter D. PAULI & hujus
 Discipuli CRESCENTIS fata intercessit: cui si deman-
 tur 22. vel 23. anni, quibus Moguntia præfuit, annos omnes
 reliquos vindicare sibi possunt Galatia & Gallia Vienna,
 nimirum annos 11. Quod si tot annorum spatium non
 sufficiat aut Gallis aut Galatis, quis jure affirmare pote-
 rit, D. CRESCENTEM eo, quo Moguntinis Fidei
 Dogma-

Dogmata explicavit tempore, nunquam excurriffe in provincias alias nunc propinquas, nunc remotas? abhorruerunt certe ab hac sedendi more & mora antiquissimorum Episcoporum plerique, dum oves pascebant, & nova pascea nunquam non inquirebant. Proinde D. CRESCENTEM, primum & supremum Moguntia Antistitem inter D. PAULI discipulos floruisse, consensu maximo tradidere SS. Patres & Historici, tum antiqui, tum medi, tum recentiores, quorum omnium recenser nomina P. SERAR. *L. II. Cap. 2.* P. KOLB. *in serie Episc. Archi-Episc. & Elect. Mog. pag. 4.*

§. IV.

Non fundamenta autem solum S. Sedis Moguntina posuit D. CRESCENS, sed ea quoque indefesso usque ad mortem Zelo consolidavit, atque per 22. solidos, aut 23. inchoatos annos, quibus factus multorum discipulorum Magister, &, ovium Pastor vigilantissimus ibidem præfuit, nihil impense magis curavit, quam ut idolorum delubra destrueret, zizania eradicaret, virtutes plantaret, & dicatam Deo Sedem, velut arcem inexpugnabilem ita præmuniret, quo inter frequentes & vehementissimos impetus portæ inferni adversus eam nunquam prævalitura essent. Tandem D. iste Moguntinorum Præsulum Antesignanus, veluti gloriosus Athleta, meritis ac victoria plenus caelestem triumphum adornavit; & quamvis de Martyrii loco non adeo aperte constet, concordia tamen sententia tradunt Autores *Itali, Galli & Germani*, eum sub Trajano Imperatore sanctam mortem oppetiisse, & quidem, ut supra dictum, Anno Domini 102. vel 103. Exuvias tanti Martyris Moguntia in aede S. Hilarii sepultas

B 2

primo,

primo, & inde in S. Albani Templum translatas esse, antiquissima perhibent monumenta; nec praterire hic possum ornamentum illud poëricum in Basilice Arcis Moguntinæ, in gloriosam primipili D. Antistitis & Fundatoris memoriam scriptum:

Crescentis fecit clarum sacra pagina nomen,

Dum tibi fidus erat, Paule beate, Comes.

Bisque Moguntinis undenos præfuit annos,

Et vita clarus, clarus S̄ eloquio.

Martyriumque tulit, Trajano Principe, CHRISTI

Cum Decades denas auxerat una trias.

E quibus omnibus satis apparet, quanto S. Sedes Moguntina præminentia honore a primis Natalium Auspiciis insignita fuerit, ac merito in perpetuum condecoretur.

§. V.

Quid aliud vero tam sanctum & illustre initium excipere potuit, quam continua & immortalis *Sanctitatis* Gloria, qua per longissimam sæculorum seriem Moguntina Ecclesia in hunc usque diem præfulget; quod ipsum est alterum Præminentia singularis Ornamentum. Namque neminem facile latere potest, quod a complurimis tum egregio virtutum nitore, tum morum & Christianæ devotionis integritate sanctis & perspicuis Viris, partim Episcopis, partim Archi-Episcopis, Sedes Moguntina sibi merito *Sanctæ* nomen vindicaverit, & propterea post Sedem Summam Romanam, *Sanctæ Sedis Moguntinæ* Digni-

Dignitate ab ipso Pontifice Maximo Gregorio III. cohone-
 nestata, atque sic a cæteris Germaniæ Archi-Episcopati-
 bus, tanquam omnium maximus & præcipuus insignio-
 re, & pleno venerationis Elogio distinctus fuerit LEH-
 MAN. *Chron. Spirens. Lib. I. Cap. 18.* Unde mirandum
 non est, quod ipsa Urbs Moguntina, quæ propter am-
 plissima ornamenta a SERAR. *L. I. Cap. 12. seqq.* la-
 tius proposita, *Civitas Augustæ Nobilitatis*: item *Nobilissima*,
tam per Pontificalem Primatum divo apice, quam per
Regni fastigium mundioli culmine gloriosa, omnique pror-
gerosa coronata dignitate: nec non *Regina*: *Egregia* & *ge-*
nerosa: imo *Aurea* a GOSWIN. *Lib. I. C. 27. & 28.* LI-
 GURIN. *Lib. I. v. 380. f. qq.* & porro *Domina Urbium* a
 SIGEHARD. *Ep. st. ad Conrad. S. Alb. Abbat.* compella-
 tur, sese ipsam Sanctissimæ Ecclesiæ Romanæ *specialem*
Filiam nominet; ita enim in Sigillo Civitatis, veteri ac
 majori dicto, inscriptio habet: *Aurea Moguntia, Roma-*
næ Ecclesiæ Specialis Filia. Quod Sigillum exhibet
 GEORG. CHRISTIAN. JOANNIS *in Addend. &*
emendand. ad Serar. pag. m. 1000. Et hinc etiam enasi
 sunt vulgati versus a SERAR. *Lib. I. Cap. 15.* sub finem
 adducti:

Aurea sum Villa, Moguntia nomine dicta;

Mundi Matriona, Specialis Filia Romæ, &c.

Quod inigne *Filiæ specialis Romæ* encomion aliunde sibi
 conciliare non potuit, quam a celeberrimo Sacro-Sanctæ
 religionis & pietatis fervore, per Sanctos Præfules infuso,
 ac singulari Divinæ Gratix assistentia dilato; siquidem
 Divi hujus S. Sedis Antistites tanquam integerrimi Ope-
 rarii, singulari industria, indefessoque pro Lege & Grege

labore, messem Domini curantes, forma Gregis facti sunt, tantaque vitæ sanctimonia claruerunt, ut ex primis XL. Episcopis, qui in cælitum numerum relati, *Sanctique* titulo publice ornati sint, XX. commemorentur, præter eos, quos passim fama sanctitatis præstantes sua fata tulisse constat; a quibus optimus virtutum odor in subjectorum animos sese diffudit, veræque pietatis Zelo eos in tantum usquequaque accendit, ut, qui Divina Divorum Præsulum pascebantur doctrina, in illorum velut unici exempli mores sese efformare studerent; & hinc non immerito ROTGER. in *Vita S. Brunon. Archi-Episc. Col.* præclaro testimonio, *Moguntia religionis sanctitatem vigere*, corroboravit.

§. VI.

Novum, cum ipsa *Sanctitate* connexum, S. Moguntina Ecclesiæ adjecit Ornamentum *SS. Martyrum*, in eadem pro Sanctissima CHRISTI religione occumbentium *Gloria*, & aliorum inter tot Gentilium in Christianos tragedias, tot & tam variorum hæreticorum furores & imposturas *invictissima Constantia*, quæ licet omnium facile præstantissima ejusdem laus esse possit, in eam tamen longius excurrere, instituti ratio non permittit. Interim filendæ non sunt horrendæ Hunnorum, Arianorum, & cæterorum Sæctariorum persecutiones, gravissimique errorum, tumultuum, direptionum, ac incendiorum impetus, quibus S. Moguntina Ecclesia cum universo sibi commisso grege, a primo exordio per tot sæculorum vices, tot Imperiorum rerumque mutationes tentata & conquassata, sanctisque Præsulibus spoliata, nunquam tamen penitus convulsa fuit; notabilis præter

ter alia hanc in rem est Breviarii Moguntini die 16. Junii
 Lectio : Quo tempore (in quinto scil. Christi Sæculo)
 Hunnorum frequentes incursiones Rhenanas provincias in-
 festarent, omnesque CHRISTI Ecclesias Ariana perfidia
 miserabiliter perturbaret : contigit inter ceteros B. Au-
 reum Moguntine Sedis Episcopum, doctrina & Sanctitate
 celeberrimum, ipsa Sede sua Pontificali atque urbe pelli.
 Quem in exilium profecuta est soror ejus Justina sacra vir-
 go, una cum aliis quibusdam orthodoxis hominibus. Post-
 quam autem barbarorum & insulelium crebris istis incur-
 sionibus tota eversa civitas esset : tandem Episcopus rever-
 sus, ac dispersas oves colligens, omnia boni Pastoris mu-
 nera diligenter obire cœpit. Id cum Arianis, ex invete-
 rato erga Catholicam fidem odio, perquam molestum esset,
 opportunitatem nacti, Præsulem in Altari Sacra facientem
 crudelissime cum sorore irucidant, atque in puteum vicinum
 precipitant.

§. VII.

Non minora invincibilis in Fide Christiana Con-
 stantix exempla leguntur in aliis sæculis, præsertim etiam
 in vita S. MAXIMI, supremi Moguntinorum in sæculo
 IV. Præsulis, quo in tota Germania eo tempore non est
 inventus Pontifex doctior sanctiorque, qui supra firmam
 divini amoris petram fundatus nullas hæreticorum per-
 secutiones formidavit, septies licet sui Pontificatus tem-
 pore ab impiis Arianis Urbe Moguntina pulsus, septies
 tamen Divina Providentia restitutus, eo quod nunquam
 animo dejectus, nunquam victus, sed incredibili patien-
 tia præmunitus malorum omnium adversitates superaret;
 ea tunc agebantur tempora, quibus, nisi optimus, nemo
 fuit

fuit Christianus : crudelitas tanta saeviebat , ut neque Summi Antistites , nec ministri Domini Sacerdotes , in urbibus aut vicis publice comparere auderent , sed cum suis ovculis ad nemora secedere coacti fuerint , & in speluncis ac cavernis montium latitantes , inedia , fame ac siti ultra , quam credi potest , afflicti longum pro Fide CHRISTI Martyrium invicta perseverantia sustinerent . Insigne porro est testimonium , quod D. HIERONYMUS ad Gerontiam : de constantia Moguntinorum in Christiana pietate & cultus divini fervore profert , cum inquit : *Moguntiacum , nobilis quondam civitas capta , atque subversa est : Et in Ecclesia multa hominum millia trucidata* . En locum & tempus , quo a deterrimis fidei hostibus invasi hoc modo Moguntini , & constantissimi pro sancta religione contrucidati sunt ; non enim in campis lustrantes , non in cauponis potitantes , sed *in Ecclesia Divina celebrantes mysteria , sacrarum instar hostiarum ad ipsas Domini aras occisi sunt* , iique non aliqui saltem , non centum aut mille , sed *millia* , & quidem *multa millia* , sine distinctione ordinis , sexus & ætatis , ideoque & hinc facile credendum , in Ecclesia illa *Sacerdotes & Clericos* , religione , devotione , sacerrimaque perinacia populum conforasse , ut viri ac foemina , adolescentes & pueri , virgines & puellæ , una omnes barbarico ensi sese submiserint . Quantum igitur hoc est Moguntinorum in prisca Christiana virtute , pietate , & sancta fide constantia exemplum ?

§. VIII.

Aliud porro , quovis auro pretiosius , S. Sedi Moguntinae parit Ornamentum continua , pulcherrimo ordi-

ne

ne contexta, nec ullo unquam tempore interrupta *Series omnium Summorum Antistitum*, tum *Episcoporum*, tum *Archi-Episcoporum & S. R. I. Electorum*, qui Ecclesie Moguntinae praesuerunt, quos a primo usque ad novissimum, & ab ipso Apostolico aëvo ad nostram usque aetatem, praesentemque diem numerat, ac numeratos orbi commonstrat universo; cum vero illa Moguntinorum Praesulum Series cum vita & factis eorum a multis Autoribus, quos recenset JOANNIS in *praefat. ad Serar.* quibus addi mereret P. GREGORII KOLB. *Series Ep. Archi-Ep. Mogunt. anno 1725. edita*, jam varie descripta sit, Nomina saltem eorum in triplicem periodum redacta, juxta saeculorum numerum adscribere placet: numerantur autem in Periodo I. Episcopi XL. sequentes: *In Saeculo I.* D. CRESCENS. *In Saeculo II.* D. MARI-
 NUS, D. CRESCENTIUS, S. CYRIACUS, S. HIL-
 LARIUS, S. CELSUS, S. LUCIUS, S. GOTHAR-
 DUS, S. SOPHRONIUS, S. HERIGERUS, S. RUD-
 GERUS. *In Saeculo III.* S. AVITUS, S. IGNATIUS,
 S. DIONYSIUS, S. RUTHBERTUS, S. ADEL-
 HARDUS. *In Saeculo IV.* S. LUCIUS, S. MARTI-
 NUS, D. MAXIMUS, D. SIDONIUS I. *In Saeculo V.*
 D. SIGISMUNDUS, LUPOLDUS, NICETIUS,
 MARIANUS, D. AURÆUS, EUTROPIUS, S.
 ADELBERTUS, RATHERICUS. *In Saeculo VI.*
 ADELBERTUS II., LANDFRIDUS, RUTHAR-
 DUS, SIDONIUS II. *In Saeculo VII* WILBER-
 TUS, LUDEGASTUS, RUDHELMUS, LUD-
 WALDUS, LEOWALDUS. *In Saeculo VIII.* RICH-
 BERTUS, GEROLDUS, GERVILIO. In Perio-
 do II. conspiciuntur XVI. Archi-Episcopi: & quidem

in eodem adhuc Sæculo VIII. S. BONIFACIUS, S. LULLUS. *In Sæculo IX.* RICHOLPHUS, EISTULPHUS, OTTOGARUS, D. RABANUS, CAROLUS, LUITBERTUS, SUNZO, HATTO I. *In Sæculo X.* HERIGERUS, HILDEBERTUS, FRIDERICUS, WILHELMUS, HATTO II, RUPERTUS. *In Periodo III. Archi-Episcopi* simulque S. R. I. *Electores* eminent: adhuc in Sæculo X. S. WILLIGISIUS. *In Sæculo XI.* ARIBO I., ERCKENBALDUS, ARIBO II., D. BARDO, LUIPOLDUS, SIGFRIDUS, WEZILO, RUTHARDUS. *In Sæculo XII.* ADELBERTUS I., ADELBERTUS II., MARCOLPHUS, HENRICUS I., ARNOLDUS, CONRADUS, CHRISTIANUS I. *In Sæculo XIII.* SIGFRIDUS II., SIGFRIDUS III., CHRISTIANUS II., GERARDUS I., WERNERUS, HENRICUS II., GERARDUS II. *In Sæculo XIV.* PETRUS, MATHIAS, HENRICUS III., GERLACUS, JOANNESI, ADOLPHUS I., CONRADUS II., JOANNES II. *In Sæculo XV.* CONRADUS III., THEODORICUS, DIETHERUS, ADOLPHUS II., ALBERTUS I., BERTHOLDUS. *In Sæculo XVI.* JACOBUS, URIEL, ALBERTUS II., SEBASTIANUS, DANIEL, WOLFGANGUS. *In Sæculo XVII.* JOANNES ADAMUS, SCHWICARDUS, GEORG. FRIDERICUS, ANSELM. CASIMIRUS, JOANN. PHILIPPUS, LOTHAR. FRIDERICUS, DAMIAN HARTARDUS, CAROL. HENRICUS, ANSELMUS FRANCISCUS, LOTHAR. FRANCISCUS, cui in *Sæculo* præfenti XVIII. successit *Eminentissimus ac Serenissimus* FRANCISCUS LUDOVICUS, Archi-Præsul una pluribus par Ecclesiis & Princeps

Princeps principatibus, quem Deus Ter Optimus Maximus per longissimam annorum Seriem felicem sospitare velit. Tot vero Summorum Nominum, tot morum sanctitate, miraculorum claritate, virtutum ac doctrinæ præstantia conspicuorum Præsulum recordatio & Eorum cum SS. Apostolis indissolubilis unio, quem in admirationem non rapiat ac amorem, ut sanctissimam illam fidem & doctrinam omni studio complectatur, quam vetustissimi, Sanctissimi, spectatissimique Apostolorum discipuli, successores ac in vita & morte imitatores, majoribus nostris tradiderunt, & sanguine suo consignarunt, nobisque per tot temporum vicissitudines, mutationum ætus & Euripos reliquerunt, hætenusque conseruarunt.

§. IX.

Insignem præterea gloriam S. Sedi Moguntinæ accessisse indubium est, quando supremi Archi-Episcopatus dignitate fuit condecorata, quod *S. Benifacii* ætate factum; Hunc enim Moguntinorum Archi-Episcoporum primum fuisse, una omnium vox est; verum non in solo Archi-Episcopatus fastigio honor ille substitit, sed tam singulari insuper incremento auctus fuit, ut Ecclesia Moguntina in totius Germaniæ Metropolim sublimata, præ universis aliis in Germania Ecclesiis *Præmatum* obtinuerit; Unde maximus semper in Germania præ ceteris omnibus honor Archi-Præsuli Moguntino fuit habitus, quod innuunt verba MARIANI SCOTI *Lib. III. Chronic. etat. VI. ad Ann. 750.* apud PISTORIUM, *de Scriptor. Rer. German. pag. 437.* hoc modo relata: *Pipinus vero in Civitate Sues- sionum, a S. Benifacio Archi-Episcopo (Moguntino) in*

Regem unctus, Regni honore sublimatus est; & deinde ob
 id, post Papam secundus habetur Moguntinus Archi-Epi-
 scopus usque in hodiernam diem. Quod ulterius confir-
 mat ONUPHRIUS PANVINUS, in Comitibus Imp.
 cap. 7. pag. 118. in verbis: Arnolphus, Ejus filius, Ludovi-
 cus IV. & Conradus I. Reges coronati sunt & consecrati ab
 Archi-Episcopo Moguntino, a quo etiam Pipinus, Rex
 Francorum, & Pater Caroli M. primo, deinde Ludovici
 Pii Imperatoris filii, Ludovicus & Carolus III. Reges
 Germaniæ, vel Francorum Orientalium coronati fuerant.
 Hos autem Reges ideo a Moguntino Archi-Episcopo coro-
 natos fuisse crediderim, quod ipse TOTIUS REGNI
 GERMANIÆ METROPOLITANUS esset. Apprime
 huc facit egregium effatum JOACHIMI VADIANI,
 S. Gallensis Consulis, de Collegiis Monaster. German.
 veter. Lib. I. cap. 5. cum inquit: Non solum Episcopi, &
 Archi-Episcopi, sed etiam Pontifices, ac summi quidem,
 vocati sunt, cum hodie Romano Pontifici soli id nomen
 tribuatur, vulgatissimum ante præsulibus omnibus, præ-
 cipue autem MOGONCIACENSI, CUI SUMMUS
 SEMPER, INTER GERMANIÆ EPISCOPOS, HO-
 NOS HABITUS EST, ac post Eum Treverensi & Colo-
 niensi. Cui concordat testimonium WITECHINDI
 Lib. I. Annal. ubi de Moguntino dicit: Cumque Ei (OT-
 TONI I.) Unctio offerretur cum diademate a SUMMO
 PONTIFICE. Item Lib. II. Annal. ait: Deinde summi
 Pontificatus Moguntiacæ Sedis fastigium promeruisset.
 Ipsum etiam S. Sedis Moguntinæ Primatum diserte infi-
 nuat LAMBERTUS SCHAFFNABURGENSIS
 ad Ann. 1054. in verbis: Imperatoris filius, Henricus,
 consecratus est in Regem Aquisgrani, ab Hermanno Colon.
 Archi-

Archi-Episcopo, vix & ægre super hoc impetrato consensu Luipoldi Archi-Episcopi, ad quem propter PRIMATUM MOGUNTINÆ SEDIS consecratio Regis, & cætera negotiorum Regni dispositio potissimum perinebat. Idem LAMBERTUS ad ann. 1073. hoc modo repetit: His accensus Archi-Episcopus Moguntinus, cui potissimum propter PRIMATUM MOGUNTINÆ SEDIS eligendi & consecrandi Regis autoritas deferebatur, Principes de toto Regno Moguntiam evocavit. Cum quibus omnibus optime concordant, quæ in Vita S. Bonifacii apud SE-RAR. Lib. 1. cap. 22. in fin. leguntur verba: Gervilione deposito, S. Bonifacius a Carolomanno & Pipino fratre ejus, Moguntinæ Sedi præficitur, & ut ejus Dignitas esset eminentior, statuerunt iidem Principes, Ecclesiam Moguntinam in totius Germaniæ Metropolim provehere, missaque mox Legatione, a Romano Pontifice id impetrarunt.

§. X.

Quem præminentem, hodiedum adhuc præfulgentem S. Sedis Moguntinæ Primatum ex eo etiam cognoscere licet, quod sub se habeat Suffraganeos Episcopos numero plurimos, & autoritate præstantissimos. Nam cum Trevirensis Archi-Episcopus tantum tres: Merensem, Tullensem & Verodunensem, numeret Suffraganeatus; & Colonienfis solum quatuor: Osnabrügensem, Monasteriensem, Leodiensem & Mindensem sub se Ecclesias Suffraganeas habeat; econtra longe plures Metropolitanam S. Sedis Moguntinæ Jurisdictionem suspiciunt Episcopatus Suffraganei. Ut autem antiquissima tempora fileam, quibus Eidem Pragensis, Bambergensis,

Olomūcēnsis imo Coloniēnsis Ecclesiæ præter alias subje-
ctæ erant, uti partim ex indubitatis documentis probat
JOANNIS ad Serar. Lib. I. Cap. XXIII. a.) partim ex
Litteris a Pontif. ZACHARIA ad S. Bonifacium datis
constat, in verbis: *Authoritate B. PETRI Apostoli sanc-*
cimus, ut Ecclesia Moguntina perpetuis temporibus, tibi
et successoribus tuis in Metropolim sit confirmata, habens
sub se has civitates, id est, Tungris, Coloniã, Worma-
tiam, Spiratiam, et Trectis, et omnes Germaniæ gen-
tes, quas tua fraternitas per suam prædicationem CHRI-
STI lumen cognoscere fecit. Quia ob Hierarchici ordi-
nis usum meliorem hæc aliquantulum postea sunt immu-
tata; attamen Archi-Præfuli Moguntino subditi remanse-
runt Episcopi XII. scilicet: Wormatiēnsis, Herbipolēnsis,
Spirensis, Eistertēnsis, Argentinen̄sis, Verden̄sis, Cu-
riēnsis, Hildesbeimensis, Paderbornēnsis, Constantiēnsis,
Halberstaden̄sis, & Augustanus.

§. XI.

Unde non immerito totus mirabundus GEORGIUS
WICELIUS in præfat. exercit. pietat. scribit: *Laudum*
pulcherrimarum cumulus ad Metropolim Moguntiacam in-
gens redit, quoties contemplamur huic XII. Diœceses, gu-
bernationesque et administrationes in re Ecclesiastica, di-
versis regionibus plane inclytas jure quodam adherere,
atque hoc ipsum agnoscere, nimirum sibi esse huc confu-
gendum ultro, si qua religionis parte laboretur, quippe,
ad unum Diœceten, quem vulgo Diœcesanum appellamus,
qui præmineat auctoritate pariter ac dignitate. Nec
minus ornate ac vere in Ecclesiæ Moguntinæ singularem
præminentix laudem COCHLÆUS in præfat. in vit.
S. Boni-

S. Bonifacii edicit, quando ait: *Moguntinus Archi-Episcopatus tantæ amplitudinis est, ut totius Germaniæ maximam partem sub Ecclesiastica jurisdictione sua contineat: habens sub se Episcopatus XII. eosque amplos, antiquos & populosos, Monasteriis & Conventibus innumeris adauctos, ad cultum Dei destinatos, tot jam sæculis a piis majoribus nostris.*

§. XII.

Ex eadem *Primatus* Dignitate a vetustissimis retro sæculis promanavit insignis illa prærogativa & Jus Electum novum Regem Romanorum consecrandi, ungenti ac solemniter coronandi, quod Archi-Præsuli Moguntino, tanquam primo Regni Metropolitano merito vindicari debuit. Cum enim illud Reges orbis coronandi jus, veluti de reservatis summi Sacrorum Antistitis, in toto fere orbe custodiri deprehendatur, ac ea propter Rex Hispaniæ ab Archi-Episcopo Toletano, utpote Primæ Regni; Rex Portugaliæ ab Archi-Episcopo Bracarensi; Galliæ Rex ab Archi-Episcopo Rhemenfi, Ecclesiasticorum Principe & Primo Pare Franciæ; Rex Hungariæ a Srignonensi, Rex Poloniæ a Gnesnensi, Rex Bohemiæ a Pragenfi Archi-Episcopis, alique Reges ab aliis Metropolitanis, Unctionem & Coronam accipere soleant; ita pariter in Imperio nostro Romano-Germanico ab antiquissimo tempore Archi-Præsuli Moguntino, ob S. Sedis Primatum comperit; quamvis enim in Coronatione Ottonis I. Trevirensis & Coloniensis eam dignitatem usurpare vellent præ Moguntino Hildeberto, attamen non modo tunc, ut verbis utar WITICHINDI apud PFEFFINGER. *ad Vitriar. Lib. I. tit. 8.*

pag.

pag. m. 891. relatis, *uterque eorum Hildeberti cunctis notæ Admirati cessit*, sed & postea Archi-Episcopi Moguntini in jure coronandi permanserunt; siquidem deinceps Otto II. a Wilhelmo; Otto III. a Willigisio; Henricus Sanctus ab eodem; Conradus II. ab Aribone, omnibus Moguntinis Præfulibus coronati noscuntur; uti etiam Pipinum Francorum Regem, manu S. Bonifacii, Archi-Episcopi Moguntini in Civitate Sueffionum unctum fuisse, ex antiquis annalibus supra retuli, latiusque id ipsum ab *Eminentissimo Electore Moguntino JOANNE PHILIPPO* in litteris, S. Cæsareæ Majest. Anno 1653. exhibitis, comprobatur, & Ecclesiæ Moguntinæ jus hac in parte deductum fuit.

§. XIII.

Equidem Coloniensis Archi-Episcopus sese opponere, & sacræ hujus functionis prærogativam sibi attribuere voluit, non minus ad exemplorum vetustatem, quam ad *A. B. Cap. IV. §. 4.* generale testimonium provocans. Ast Moguntinus Archi-Præful hoc jus sibi rectius iterum vindicavit, asserens *Aureæ Bullæ* enunciationem ad solam urbem Aquisgranensem, quæ Coloniensis Dioceseos est, si fiat ibidem inauguratio juxta *A. B. Cap. XXVIII. §. 5.* restringendam esse, cum vero in locis extra illam Diocesin fitis, qualia Francofurtum, item Augusta Vindelicorum, & Ratisbona, Coronatio celebranda sit, eam non ad Coloniensem, sed se, Moguntinum, quippe totius Regni Primatem, pertinere arguens; quo factum, ut in Maximiliani II. & sequentium Imperatorum inauguratione Moguntinus consecrationis solennia perageret, & quamvis Coloniensis contra id protestari

stari voluerit, Moguntinus tamen in possessione perseveravit; postquam autem Anno 1653. in Comitibus Ratisbonensibus ante Coronationem Ferdinandi IV. acerrimæ hæc de re inter Joannem Philippum Moguntinum, & Maximilianum Henricum Coloniensem, exarsere lites, ad quem nimirum jus coronandi pertineat, si Coronatio non in Diocesi Coloniensi, sed forte Moguntina, vel extra utriusque expedienda? permulta ibi pro utraque parte fuerunt allegata, Archi-Episcopo Moguntino nihilominus Ferdinandi IV. unctionem & coronationem peragente; scripta postmodum varia hæc de controversia in lucem prodierunt, Moguntini partes strenue defendente **CONRINGIO** in *Affertione jur. Mogunt. in coronand. Regib. Roman.* A scriptis forte ad alia deventum esset, nisi tandem res miræ moderatione, & singulari pacis studio prudentique consilio Joannis Philippi, Archi-Episcopi Moguntini per amicam pactioem Anno 1657. d. 25. Jun. utrinque in vitam composita fuisset, scilicet in modum, ut quilibet eorum in sua Diocesi, extra utramque vero alternis vicibus officium Coronationis expedirent, Moguntino in prææminentia signum incipiente. **CRUGER.** de *Novemviror. jur. part. spec. m. 2. disc. 3. n. 10.* Et hæc compositio Capitulatione Leopoldi *Art. 37. Josephi Art. 36. Caroli VI. Art. 3.* est confirmata.

§. XIV.

Cæterum notare hic expedit, quoniam a paucis notari video, distinctionem faciendam esse inter *Consecrationem* ipsam, de qua hic proprie quaestio est, & inter *Coronationem*, sive *Coronæ impositionem*: illa enim ab eo solo peragitur, ad quem per ea, quæ dicta sunt, Inauguratio

D

ratio

ratio pro tali vice spectat; ad hanc autem usu notorio, adjuvandi causa, etiam reliqui Archi-Episcopi Electores concurrunt; Ita siquidem Carolo V. omnes tres Archi-Episcopi Coronam simul dederunt, item Josepho Regi Romanorum, Augusta Vindelicorum per Archi-Episcopum Moguntinum consecrato & inuncto, tres Archi-Præsules, *Anselmus Franciscus* Moguntinus, *Josephus Clemens* Colonienfis, & *Foannes Hugo* Trevirensis, Diadema Regium communi opera imposuerunt. CRUGER. *dict. loc.*

§. XV.

Tum autem demum Archi-Præsuli Moguntino, & nunc suo modo Colonienfi, hujus coronandi dignitatis exercitium competit, si non tantum Infula, sed & pallio Archi-Episcopali insignitus sit; proinde si casu coronationis eveniente nec Moguntinus, nec Colonienfis Archi-Episcopale Pallium haberet, neutri facultas unguendi permitteretur; Nam, licet Coronatio actus per se videatur politicus, prout tamen cum Consecratione & Unctione conjuncta est, non nisi muneris est Episcopalis, *Can. quoniam quid Dist. 110.* quod Archi-Episcopi ante receptionem Pallii non exercent, cum ea, quæ ordinis Episcopalis, & in Pontificalibus Ornamentis, vel inter Missarum solennia peragenda sunt, uti hæc est Consecratio, sine pallio expedire nequeant. *Cap. 28. super eo. X. de Election.* ENGEL. *de Auth. & usu Pall. n. 5.* HERMES. *Fascic. jur. publ. Cap. 10. n. 9.* Tali igitur in casu Archi-Episcopus Trevirensis, aut eodem pariter impedito, aliud officium Consecratoris peragere deberet; sic enim, referente DITHMARO Fridericus II. Imp. a Theo-

a Theodoro Sedis Apostolica Legato coronatus est; quæ etiam causa fuit, quod; cum Anno 1630. Eleonora Augusta Mantuana coronanda esset, & neque Anselmus Calimirus, Moguntinus, neque Ferdinandus, Colonienfis, infula legitima gauderent, illa Coronatio Philippo Christophoro, Trevirensi, demandata sit. THULEMAR *Octovir. Cap. 25. n. 31.* SCHWEDER. *Fur. publ. part. spec. Sect. 1. Cap. 2. §. 33.*

§. XVI.

Porro, quemadmodum pro speciali S. Casarea Majest. reservato jure reputatur, vi cujus Imperator Romanor. legitime electus ad Beneficia in Ecclesiis Germaniæ vacatura, vel vacantia, personas idoneas nominare potest, quibus Ordinarii, vel alii, ad quos collatio pertinet, Beneficia illa, si intra mensem acceptaverint, conferre tenentur; quæ nominatio nomen primarum seu Primariarum precum sortita est, vel quia in qualibet Ecclesia est prima & unica, i. e. uni eidemque Imperatori non nisi unica vice in singulis Ecclesiis hoc exercere licet; vel quia præfertur cuilibet alteri nominationi, præsentationi aut collationi. HERMES *Fascic. jur. publ. cap. 11. n. 6.* ita pariter pro singulari quodam S. Sedis Moguntinæ privilegio haud immerito haberi debet, quod post obitum alicujus Archi-Præfulis, novus successor etiam in exordio sui Regiminis Archi-Episcopalis, in Ecclesiis S. Sedi Moguntinæ immediate subjectis, ejusmodi primas preces concedere, & per eas jus ad vacaturas Præbendas, Canonicatus, aliaque Beneficia, & Dignitates, personis idoneis efficaciter tribuere valeat. Quod insigne jus ut aliorum Autorum, quos enumerat PFEFF-

FINGER. *ad Vitriar. Lib. 3. tit. 10. §. 32. p. m. 747. n. 11.*
 Testimoniis suffulciatur, eo minus necesse erit, quo certiori ac prorsus indubitata antiquorum æque, ac novissimorum temporum praxi, & in hodiernum usque diem continuato usu ejusdem observantia corroboratur, id quod ex tenore primarum precum, non ita pridem a Moderno Eminentissimo ac Serenissimo Archi-Præsule Moguntino, post gloriosissimi Regiminis Archi-Episcopalis susceptionem, ad Ecclesias subjectas emissarum patefcit, quarum formulam, prout hujatis Ecclesiæ Colleg. B. M. V. Capitulo per precistam exhibitæ sunt, pro illustratione hujus argumenti subijcere volui, sequentem in modum :

DEI Gratia Nos FRANCISCUS LUDOVICUS, S. Sedis Mogunt. Archi-Episc. S. R. I. per Germaniam Archi-Cancellarius, & Princeps Elector &c. &c. honorabilibus, devotis Nobis, in Christo dilectis, Præposito, Decano, & Capitulo Ecclesiæ nostræ Colleg. B. M. V. in Civitate nostra Erfurtensi salutem in Domino sempiternam; Cum secundum antiquam laudabilemque consuetudinem, diutissime observatam felicis recordat. Prædecessores nostri Archi-Episcopi Moguntini post initia Inthronisationum, ad Collegia, Conventus & personas quaslibet, quibus de beneficiis Ecclesiasticis disponendi jus esset, Preces suas primarias emitte re consueverint in favorem eorum, quos dignos
 statuis-

statuissent, ad consequendum Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aliaque Beneficia, ad dispositionem eorundem Collegiorum, &c. spectantia, atque hujusmodi Precibus a Collatoribus, & Collatricibus præfatis merito paritum fuerit, reverenterque, ut decuit, datus sit locus; & inde majorum vestigia, solitumque Beneficiorum officium prosecuti Nos Primarias Preces nostras in favorem venerab. & illustr. devoti Nobis pariter in Christo dilecti, & fidelis Frederici Wilhelmi L. B. a Bieken, Ecclesie Nostræ Metropol. Mogunt. Canon. Capit. Consiliarii Nostri intimi, & in prædicta Civitate Nostra Erfurt. Locumtenentis contulerimus, is vero easdem Preces in favorem N. cedere decreverit, & actualiter cesserit, ac ad Manus Nostras resignaverit, quam quidem cessionem & resignationem Nos porro ratam, gratamque habuimus & acceptavimus; idcirco vos hortamur, quinimo in virtute S. obedientiæ requirimus, ac pre jure Ecclesie Nostræ mandamus, ut præfatum N. virtute hujusmodi primariarum precum ad Beneficium Ecclesiasticum de vestra ordinatione, nominatione, seu quavis alia dispositione conjunctim, vel divisim existens, si quod vacat ad præfens, vel quam primum vacaverit,

& prænominatus N. per se, vel per suum procuratorem duxerit acceptandum, etsi Canonizatus, & Præbenda, vel aliud quodcunque fuerit, cum vel sine dignitate, aut officio admittatis, nominetis, illud eidem conferatis, aut de eodem provideatis, eundemque in realem, actua- lem, vel corporalem possessionem inducatis, & inductum defendatis, facientes illi de redditibus, fructibus, juribus, & appertinentiis plenarie responderi &c. in iis omnibus debitum reverentiae, & obedientiae, eatenus præstituri, ut apud nos de contempta contumacia, & promerito obedientiae vestrae jure possitis commendari &c. consummatis tamen semel precibus nostrum jus in reliquis Nobis per expressum reservamus. Datae ex Arce Sancti Martini, in civitate Nostra Moguntina, die 20. Jul. Ann. D. 1729.

Ex quibus insuper apparet, quod hæc preces Archi-Episcopales in plerisque cum Cæsareis conveniant, proinde ad dubia, circa earundem executionem emergentia, illa, quæ de precibus Cæsareis a juris publici Scriptoribus paulo latius exponi ac disquiri solent, facile transferri & applicari possunt, monente HERMES. Fascic. jur. publ. Cap. 17. n. fin. plura de aliis pluribus Sacris S. Sedis Moguntinae Ornamentis & prærogativis ut addere omittam, non materiae defectus, sed altera brevissima licet, præsentis academicæ disqui-

disquisitionis pars exigit, quam præminentibus ac singularibus Archi-Episcopatu Moguntino annexis juribus ordinis ratio reliquam esse voluit.

CAPUT II.

DE

EMINENTISSIMI ARCHI-PRÆSULIS, PRINCIPIS ELECTORIS MOGUNTINI PRÆE- MINENTIBUS AC SINGULARIBUS JURIBUS ET PRÆROGATIVIS CIRCA SECULARIA SEU POLITICA.

§. I.

Imediata Imperii Romano-Germanici Membra & ea quidem, quæ jure Sessionis ac Suffragii in Comitibus gaudent, atque ob id Ordines sive Status Imperii appellari solent, a multo jam tempore in tres Classes aut Collegia, Electorum scilicet, Principum, nec non Civitatum Imperialium distribui consueverunt; Quoniam autem tempore primitus factum, ut peculiari & distincta a Principibus Classe in Comitibus & Consultationibus Imperii agerent Electores, nondum satis constat; siquidem separatam Electorum Curiam demum An. 1489. in Comitibus Francofurtensibus sub Imp. Friderico III. enatam esse, ex LEHMANNO adstruit ARUM. *de Comitibus cap. 4. n. 30.* LYNCKER. *de Consens. Elector. §. 1.* MAURIT. *de Recept. Imper. Th. 18.* AUTOR *der Grundveste des H. R. Reichs p. 2. cap. 3.* E contra distinctionem Ordinum in tria diversa Collegia dicto anno 1489. longe antiquiorem esse, & evidentissima argumenta separatæ consultationis Electorum a Principibus, hinc inde ex *Aurea Bulla* sumi posse rectius conten-

contendit BOECLER. *Notit. Imp. Lib. 21. cap. 1. & multis aliis Documentis confirmat PFEFFINGER ad Vitriar. lib. 3. tit. 8. §. 2. lit. a.*

§. II.

Ipſa vero Electorum origo, ac competens iis potestas, Regem Romanorum, in Imperatorem promovendum, privative exclusis omnibus aliis Imperii Proceribus eligendi, unde etiam *Electorum* nomine insigniti sunt, a quo sæculo, quoque anno petenda sit, tanta Historicos inter & Publici juris Doctores contentione certatum hucusque fuit, ut multi quidquam certi in eadem definire penitus desperent; aliis interim ad tempora Caroli M. plerisque ad ætatem Gregorii V. Summi Pontificis, & Ottonis III. Imperatoris; quibusdam ad annos Ottonis IV. nonnullis ad lustra Friderici II. non paucis ad solum usum & consuetudinem provocantibus, aliis aliter sentientibus; uti videre est apud HERMES in *Fascic. jur. publ. cap. 16. VI-TRIAR. Inst. jur. publ. lib. 1. tit. 13. n. 3. SERAR. Rer. Mogunt. libr. C. 26. seq. KIEFFER. de Elector. orig. & potest. quest. 4.* quam litem ab aliis copiose ventilatam, quia ab instituti præsentis ratione longius abit, intactam relinquere cogor, hoc unico saltem addito, quod Moguntini Annales & Catalogi primum suum Electorem S. WILLIGISIUM laudent, & ab eodem continuam Electorum suorum feriem deducant; Is vero Anno 1011. mortem obiit, postquam Anno 1002. S. Henricum Imp. una cum Electoribus aliis elegisset. Unde enata est illa vetusta & pervulgata, ac non nisi novis temporibus impugnata opinio, scil. Gregorii V. & Ottonis III. ævo, circa Domini Annum 1000. institutam esse dignitatem illam Electoratus, quem olim a numero

Septem-

Septemviratum dixere, & hodie ab eodem aucto *Novemviratum* compellamus.

§. III.

Non solum autem Electores tam in Conventibus & Comitibus Universalibus, quam extra ista, & in Ordinariis Imperii Deputationibus, peculiare ac separatam Corpus & Collegium constituunt, non obstantibus iis, quæ plus vice simplici, & præsertim in Comitibus *An. 1653.* contra illud a reliquis Principibus ac Statibus disputata & prolata sunt; utpote quibus illa Electorum separati Collegii Autoritas in Oligarchiam quandam erumpere, sine sufficienti tamen ratione, visa fuit; vid. CRUGER. *de Novemvir. part. spec. memb. 1. disc. 3. n. 4.* verum etiam principem inter universos Imperii Ordines locum obtinent, ac plurimis pro Dignitate ac splendore Electorali insignibus privilegiis præ aliis Principibus condecorati sunt, quæ ipsis ex antiquissimo usu, & succedanea Aureæ Bullæ; aliarumque Legum, Decretorum & Recessuum Imperii ordinatione competunt, ac longa serie recensentur a VITRIAR. ejusque illustratore PFEFFINGERO *Lib. 3. tit. 8.* SCHWEDER. *part. spec. sect. 2. cap. 2. n. 5. seqq.* BESNECKER. *Fur. publ. prud. part. 2. cap. 1. §. 5.* STRUV. *S. F. publ. Diss. 16. §. 14. seqq.*

§. IV.

Neque id mirum cuiquam videri debet, quod tam variis & amplissimis juribus ceteros Imperii status præcellant Electores; omnino enim Collegium Electorum cardinem quasi tenet Imperii, quo sine tantum corpus nec librari, nec Monarchici juris fastigium cum libertate

E Ordii

Ordinum contineri, volvique posset, nisi in tanta Proce-
rum copia, torque Eorundem diversis Audiis, ex illis ali-
qui, & præcipui quidem, imperatoriae Autoritati propius
assisterent, variis pro Dignitatis suæ Eminentia juribus &
prærogativis instructi; Et hæc ipsa ratio est, quod Emi-
nentissimi ac Serenissimi Principes Electores dicantur Pal-
mites Imperiales: Septem Candelabra in unitate Spiritus
septiformis lucentia ad sacrum illuminandum Imperium,
A. B. in præm. ad similitudinem septem lucernarum,
quas Dominus mandavit Moyse ponere super candela-
brum. *Exod. 25, vers. 37.* item Membra propinquiora Sa-
cri imperii *A. B. C. 2. §. 8.* Membra intima Casaris:
Columnæ principales Imperii. *Capitul. Leopold. Art. 46.*
Columnæ proceres, quæ sacrum ædificium sustentant, &
quorum præsidio dextra Imperialis potentia roboratur.
A. B. C. 3. §. 1. Bases solidæ Imperii, & columnæ immo-
biles. *A. B. C. 12. §. 1.* Pars Corporis Imperatoris: Casa-
rez sublimitatis Assistentes, & in partem sollicitudinis
constituti *A. B. C. 24. pr. C. fin. §. 1.* quæ gloriosa Elogia
ferme conjunctim producantur a Sigismundo Imp. in lit-
teris investituræ, Electori Saxonie Friderico Anno 1426.
datis, teste HORTLED. *de Caus. Bell. Germ. L. 4. C. 9.* ibi:
Wann wir allezeit betrachtet haben, daß Uns und dem *S. eis.*
Römisch. Reich unbequemlich wäre, wo die Zahl der sieben
Churfürsten, sintemahl dieselbe ein Theil Kayserl. Leibes, ja
des Reichs sorderste Glieder, und als feste und unbewegliche
Säulen seynd, darauf es gebauet ist, unerfüllet bleiben solte.
Quibus addi merentur verba, quæ Elector Moguntinus in
litteris, ad Saxonem & Brandenburgicum Electores Ann.
1623. scripsit: Das Churfürstl. Collegium ist das Haupt-
Fundament, darauf so wohl das Haupt, als die Glieder, und
also die ganze Substanz des Reichs beruhet.

§. V.

Tametsi vero perquam eminentia ac conspicua sine illa jura, quibus splendidissimus Electorum Ordo, tanquam supremum post Imperatorem & Regem Romanorum dignitatis ac potestatis fastigium obrinens, inter universos Imperii proceres præfulget; nihilominus tamen Eminentissimus S. Sedis Moguntinæ Archi-Episcopus non solum ea omnia & singula participat, sed & præterea in hoc ipso Electorum Ordine seorsim adeo peculiaribus & præ eminentibus honoribus, juribus ac prærogativis coruscet, ut in iis neminem sibi parem & æqualem habeat, Ipse vero præcipui ac eximii loco eadem sibi soli propria vindicet; quæ dum pro infracto veritatis studio breviter percurrere intendo, nulli sane Principum de sua Dignitate; nullique Electorum de sua Eminentia quidquam detractum, sed hoc tantum dictum volo, quod, licet cæteri omnes Germaniæ Electores in excelso Autoritatis & præstantiæ gradu subsistant, inter omnes tamen Moguntinus iterum præcellentiâ quadam & magis insigni splendore præmineat.

§. VI.

Et quidem, cum dignioribus dignior semper locus debeatur, nemini dubium relinqui poterit, singularem Moguntini Electoris Dignitatem & præ eminentiam denotari per primum tanquam digniorem locum, quem non tantum, ut supra *Cap. I. §. IX.* dictum, qua Archi-Episcopus & totius Germaniæ Metropolitanus, inter universos Germaniæ Præfules habet, verum etiam qua Elector & Archi-Cancellarius per Germaniam, inter quos-

cunque tam Ecclesiasticos, quam sæculares Imperii Electores, velut primus ab Imperatore Princeps, obtinet, de quo ipsi nemo, ne Rex Bohemix quidem, controversiam movet; unde non mirum, quod ab ipso Maximiliano Imperatore in privilegio, sub dato Freyburg in Breisgau. 14. Jul. Anno 1498. Electori Moguntino, circa capturam delinquentium in alieno territorio, concessio nominetur Obrister Churfürst, in verbis: Wie uns, und dem Heil. Reich an einem Erzbischoff zu Maynz, als Erzbischoff, und Obristen Churfürsten, merklich gelegen ist. Quod extat apud LUNIG. in *spicileg. Eccles. part. 1. Cont. 1. cap. 2. Tit. Maynz §. 107.* Similem præferentiæ notam ponit, quod Collegii Electoralis *DECANUS* audiatur, atque non solum hoc elogio ab Imperatore Sigismundo in litteris ad Conradum Moguntinum Anno 1426. datis mactetur. LONDORP. *act. publ. Tom. 1. Lib. 1. cap. 5. n. 22.* verum etiã in litteris Friderici III. Imp. Anno 1444. in Comitibus Norimbergæ ad Theodoricum Moguntinum emissis, nominetur ein *Dechant und Borgeher* der Churfürsten; *der auch die grösste Provincien aller Teutschen Landen hat.* a quo non multum differt effatum *SLEIDANI Lib. 1. de stat. Religion. ad Ann. 1518.* quando inquit: *Moguntinus Archi-Episcopus Principum Electorum primus est, ac veluti Consul Perpetuus antiqua consuetudine;* Et licet vox *Decani* displiceat *COCCEJO in prud. jur. publ. Cap. 10. §. 11.* eo quod sola Collegia Ecclesiastica, quale non est Electorale, Decanum habeant, in Regni autem Collegiis non Decani, sed Directores audiant; recte tamen monet *SCHWEDER. jur. publ. part. spec. sect. 2. C. 4. n. 1.* *BARBOS. jur. Eccl. Lib. 1. cap. 26. n. 1.* Decanum olim dictum, qui denis præfuit, inde postea nomen

men hoc ei tributum fuisse, qui præcipuo sive primo inter aliquos ejusdem Ordinis vel Collegii loco habebatur; quapropter antiquis temporibus & jam ante conditam A. Bullam Archi-Præsules Moguntinos sese ipsos *Electorum Principum Decanos* compellasse ex antiquis documentis testatur BERNH. a MALLINCKROT. de *Archi-Cancellar. S. R. I. Cap. 4.*

§. VII.

Insignem illum & vetustissimum inter Electores Primatus honorem non parum confirmat Constitutio Alberti I. Imperatoris, sub dato *Rotenburg. IX. Kal. Octobr. An. 1298.* in verbis: *Publice diffimus, ad universorum notitiam luculentam, quod venerabilis Gerhardus, S. Moguntine Sedis Archi-Episcopus, S. I. per Germaniam Archi-Cancellarius sui que post eum Successores in ordine & honore processionis, Sessonis, nominationis & scripturæ, ratione Archi-Cancellariæ per Germaniam, inter Principes, esse debent & locari priores, non obstante, quod in Decreto Electionis Nostræ, nuper ab Illustribus Alemanniæ Principibus celebratæ, supra dictus Gerhardus Archi-Episcopus ordine præpostero, seu turbato, post Ven. Boëmundum, Treverensem Archi-Episcopum, tam scriptura, quam figura, positus invenitur, per errorem facti, quem in hac parte scienter damnamus, ne trabatur in consequentiam ullo modo &c.* Conf. LUNIG. in *Spicileg. Eccles. Part. 1. Cont. 1. Cap. 2. Tit. Mainz. §. 50. pag. 45.* Exceptio quidem occurrere videtur in Coloniensi Archi-Episcopo, quia is juxta tenorem A. B. Cap. 3. §. *fin.* item *Cap. 21. in fin.* in suis Diocæsibus & Provincia, ut & Italia & Gallia a latere dextro Imperatoris sedendi jure frui dicitur. Ast ille admodum

restrictum concessus Coloniensi locus Primatui Electoris Moguntini nihil officit, cui alias maximus semper inter omnes in Germania fuit honos.

§. VIII.

Ex quo facile colligitur, Electoris Moguntini Præminentiam, unde fere omnia reliqua jura singularia & præstantiæ illius promanant, potissimum resplendere in primario Imperii Archi-Officio, quod ARCHICANCELLARIATUS *per Germaniam* dicitur, quo ab antiquissimis & primis ferme Reipublicæ initiis gaudet ac perfungitur. Originem vero *Archi-Officiorum* Imperii, quibus Electores singuli condecorati sunt, hoc modo deducit COCCEJUS *in jur. publ. prud. Cap. 10. §. 3. seqq.* nempe veteri Germaniæ instituto duplicia erant, quibus Reipub. Reges moderabantur, Officia: *Cancellariæ* alia, alia *Aulæ*. Qui Cancellariæ (loco judicii publico, a cancellis, quibus vulgus ab ingressu præcluditur, ita cognominato) præpositi erant, decidendis civium negotiis vacabant, & *Cancellarii*, seu *Capellani* (a *Capella*, quod cum Cancellariæ vocabulo paria facit) horumque primarii *Archi-Cancellarii*, vel *Archi-Capellani* appellabantur; & hi semper clerici fuerunt, quia in omni consultatione prima ubique quæstio est, & esse debet, num quid juste ac honeste fieri possit; his itaque quæstionibus primariis definiendis antiquissimo Germanorum & Gallorum more Sacerdotes præfecti sunt, quippe qui soli, nondum erectis Academiis, litteratorum ordinem constituebant, & juris divini humanique periti censebantur. Econtrario qui Regi in aula aderant, aulica curabant negotia, & pro eorum diversitate varios titulos v. g. *Mareschalli*, *Pincernæ*, *Dapiferi*, sortiebantur. Quamvis

vis autem ordinarie Cancellarii in Cancellaria, reliqui in aula, præcipua quisque autoritate polleret, in publicis tamen deliberationibus, tractandique regni negotiis, puta belli, pacis, foederum, omnes, sua tamen cuius relicta prærogativa, concurrebant. Unde apparet, hæc *Archi-Officia* ipsa *Electoralis Dignitate* longe antiquiora esse, imo huic acquirendæ occasionem dedisse, quæ ratio quoque est, quod universi Electores in titulorum suorum serie *Archi-Officialem* Electorali in hodiernum usque diem præponere soleant.

§. IX.

Et quoniam Imperatores nostri tria habebant Regna, nempe *Teutonicum*, *Gallicum*, & *Italicum*, tres etiam *Archi-Cancellarios* constituerunt, ita ut successive tribus ad Rhenum *Archi-Episcopis* ista *Archi-Cancellariatus Dignitas*, & quidem Moguntino per *Germaniam*; Coloniensi per *Italiam*; & Trevirensi per *Galliam* & *Regnum Arelatense* privative commendata sit. *A. B. Cap. 1. §. 11. & 12. Cap. 2. §. 3.* Cum vero ab initio *Cancellariatus* ambulatorii, & arbitrio Regum collati, nec illa dignitas uni alicui *Episcopatus* sine revocatione, vel privative concessa fuerit; *COCCEJ. Prud. jur. publ. Cap. 10. §. 8.* Historici æque ac Politici, & inter eos præprimis solertissimus rerum Imperii veterum indagator *BERNH. a MALLINCKROT. de Archi-Cancellar. S. R. I. CONRING. de Officialib. Imp. R. G. lib. 8.* magna hucusque cura inquisivere, quo quidem tempore ac ratione ad hosce *Archi-Episcopatus* prædictæ *Dignitates* privative pervenerint? quantum igitur omnium antiquissimum *Archi-Cancellariatum* Moguntinum, de quo solum nunc ago, attinet, a communi *DD.*
senten-

sententia recedere nolo, juxta quam sub Imp. OTTO-
NE I. Ejus filius WILHELMUS, Archi-Episcopus
Moguntinus, hanc suæ Sedi prærogativam obtinuit, ut
perpetuis deinceps temporibus non alii, quam Moguntini
Antifites, *S. R. I. Archi-Cancellarii* constituerentur, & in-
de factum, quod post prædictum WILHELMUM Se-
des Moguntina Archi-Cancellariatum privative retinuerit,
quem hodie dum continua ferie exercet. Verum an ex-
presso OTTONIS I. vel alterius Imperatoris privilegio?
an vero tacita voluntate Archi-Cancellariatus Imperii
Moguntinæ Sedi primitus annexus & incorporatus fuerit?
eiusque arbitrio & judicio relinquit cum MALLIN-
CKROT. *diß. Tr. pag. 20. seqq. VITRIARIUS Instit. Jur.*
publ. Lib. 1. tit. 14. n. 7. & certo definiri non posse asserit
CONRING. *diß. loc.* imo indubitata adhuc deesse mo-
numenta refert GEORG. CHRISTIAN. JOANNIS
ad Serar. lib. 1. Cap. 29. in fin. ubi tamen recte monet, ali-
ter dicendum esse, si de Cæsarem, qui sæculo XIII. regna-
runt, voluntate sit sermo; præsto namque esse Adolphi &
Alberti I. Diplomata, quibus uterque hanc Dignitatem Se-
di Moguntinæ expresse confirmaverit: ille Tabulis *An.*
1292. III. Non. Jul. Bonnæ; Hic *An. 1298. Id. Septembr.*
Litteris in monasterio Holzkirchen datis.

§. X.

Interea tamen, si perlustretur Catalog. Cancellariorum,
& Archi-Cancellariorum, quos apud coævos scriptores, vel
in ipsis Imperatorum, Regumque Germaniæ Diplomatis a
CAROLO M. ad Fridericum II. usque subscriptos exhi-
bet PFEFFINGER. *ad Vitr. Lib. 1. Tit. 14. §. 7. lit. 6.* ap-
paret, jam ab ætate *Henrici Aucupis*, imo etiam diu ante
Mogun-

Moguntinos Archi-Præsules, in negotiis Regni Germania, ut plurimum Archi-Cancellariorum munere fuisse functos, ita enim reperitur subscriptio sub ipso jam Carolo Magno Francorum Rege: An. 794. *Willisarius, Cancellarius, ad vicem Lulli* (Archi-Ep. Moguntini) *Archi-Capellani*. Sub LUDOVICO PIO An. 823. *Helisactus, Cancellarius, ad vicem Richolfsi* (Moguntini) *Archi-Capellani recognovi*. Sub LUDOVICO GERMANICO An. 873. *Hebarhardus Cancellarius ad vicem Luitberti* (Moguntini) *Archi-Capellani*. Sub LUDOVICO II. GERMANICO An. 882. *Arnolfus Cancellarius, ad vicem Luitberti, Archi-Capellani*. Sub CAROLO CRASSO, Imp. An. 887. *Amalbertus Cancellarius, ad vicem Luitberti, Archi-Capellani*. Sub HENRICO AUCUPE An. 922. *Simon, Notarius, ad vicem Herigeri* (Moguntini) *Archi-Capellani recognovi*. An. 931. *Popo, Cancellarius, ad vicem Hildiberti Archi-Capellani*. Sub OTTONE I. An. 936. *Adaltat, Notarius, ad vicem Hildiberti Archi-Capellani recognovi*. An. 941. *Bruno Cancell.* ad vicem *Friderici* (Moguntini) *Archi-Capell.* An. 953. & 954. *Idem*. An. 959. *Ludolfus Cancellar.* ad vicem *Wilhelmi, Archi-Capellani*. An. 965. *Ludolfus, Cancellarius ad vicem Wilhelmi, Archi-Capellani*. An. 966. 967. *Idem*. An. 970. *Ludigerus, Cancellarius, ad vicem Ruperti* (Moguntini) *Archi-Capellani*. Sub OTTONE II. An. 978. *Hildiboldus, Capellanus, ad vicem Willigisi, Archi-Capellani*. An. 983. *Hildebaldus Episcopus & Notarius ad vicem Willigisi, Archi-Capellani conscripsi*. Sub OTTONE III. An. 996. *Hildebaldus Episcop. & Cancellarius vice Willigisi Archi-Capellani recognovi*. Sub HENRICO II. An. 1011. *Guntharius, Cancellarius, ad vicem Erkambaldi* (Moguntini) *Archi-Capellani*. An. 1023. *Gualterus, Can-*

F

cella-

cellarius, vice Aribonis *Archi-Cancellarii*. Sub CONRADO SALICO. An. 1033. Burchardus, *Cancellarius*, vice Bardonis (Moguntini) *recognovit*. Sub HENRICO III. An. 1047. Hartwicus, *Cancellarius*, vice Bardonis *Archi-Ep. & Archi-Cancellarii*. Sub HENRICO IV. An. 1058. Wamtherius, *Cancellarius*, vice Leopoldi *Archi-Capellani*. Sub FRIDERICO I. An. 1153. Joannes *Imperialis Aule Cancellarius*, vice Conradi, *Moguntinensis sedis Archi-Episcopi*, & GERMANIÆ ARCHI-CANCELLARII, *recognovi*. An. 1180. Gottfridus *Imp. Aule Cancellarius*, vice Domini Christiani *Moguntinæ Sedis Archi-Episc.* GERMANIÆ *Archi-Cancellarii*. Sub FRIDERICO II. An. 1213. Conradus *Spirensis & Metensis Episcopus*, *Imp. Aule Cancellar.* vice Sigefridi *Moguntini*, TOTIUS GERMANIÆ *Archi-Cancellarii*.

§. XI.

Cæterum ex hoc ipso, quem vel ideo copiosius adducere volui, *Subscriptionum Catalogo* non improbabili redditur opinio, quam fovet THULEMAR. *de Odovirat. Cap. 13. n. 19. seq.* nempe *Archi-Episcopum Moguntinum*, qui alias saltem in genere *Archi-Capellanus*, vel *Archi-Cancellarius* in *Diplomatum subscriptionibus* vocatus fuerat, sub *Imp. Friderico I. & ejus filio Henrico VI. Archi-Cancellarium per Germaniam* dici scribique coepisse, idque ad differentiam aliorum, eo quod ab eodem *Imp. Friderico I. Archi-Cancellariatus Italie* *Coloniensi* datus fuerit.

§. XII.

Adeo autem *Eminentissimi Electoris Moguntini Archi-*

Archi-Cancellariatus hodie dum præeminet, ut, quamvis Colonienſis per *Italiam*, & Trevirenfis per *Galliam* & *Regnum Arelatense* Titulos *Archi-Cancellariorum* adhuc præ ſe ferant, nihilominus tamen Moguntinus ſolus & unus effective, per omne id, quod eſt ditionis Imperii noſtri, *Archi-Cancellariatum* gerat; ſiquidem omnes expeditiones negotiorum publ. quæ non tantum Provincias, *Archi-Cancellariatui Moguntini* principaliter & per ſe obnoxias, ſed etiam *Galliam Belgicam*, in quantum Imperii Legibus adhuc tenetur, & exiguas *Arelatensis Regni* reliquias, ſicut & *Italiam*, ibique varia Imperii Feuda ſita, reſpiciunt, ex inveterata Imperii conſuetudine & in hunc uſque diem continuata obſervantia ſolius *Moguntini* curis relinquuntur, & per ſubordinatam Ipsi *Cancellariam* Imperialem, ſicut reliquæ omnes, Germaniam concernentes, ordinationes peraguntur; ut hac ratione Moguntinum ſolum per totum Imperium Romano-Germanicum *effective* *Archi-Cancellarium* agere, & omnia Acta publica, quæcumque Imperio noſtro quoquo modo ſubjectam provinciam aut partem concernentia, in Ipsi Archivo recondi, recte dici poſſit; Ex quo conſectarium hoc multis fluere viſum eſt, quod Trevirenfis & Colonienſis hodie nudis ſaltem *Archi-Cancellariorum* Titulis ſplendeant, iisque præter nomen vix quicquam amplius ſuperſit; cui ſententiæ præter alios ſubſcribunt RUTGER. RULAND. *de Commiſſar. & Commiſſion. p. 2. Lib. 5. c. 4. §. 10.* GASTEL. *de Stat. Publ. Europ. c. 9. §. 56.* SCHUTZ. *Jur. Publ. V. 1. Exerc. 7. th. 23. lit. E.* KLOCK. *de Contrib. c. 5. §. 26.* RHET. *Inſt. jur. publ. L. 1. T. 9. §. 3.* VITRIAR. *Lib. 3. tit. 10. pr. L. B. ab ANDLER. Jurispr. L. 1. Tit. 5. p. 2. §. 21.* FRITSCH. *de jure Archi-*

vi. C. 4. §. 4. CRUGER. *de Novemvir. part. spec. m. 2. disc. 4. §. 2.* BESNECKER. *jur. publ. prud. cap. 2. §. 3. n. 4. §. 5.* Illud interim uti verissimum, ita & singularis in Moguntini Archi-Cancellariatu præminentia nota est, quod sub Ejus Archi-Cancellariatu Colonienfis & Trevirenfis Præfulum Archi-Episcopatus contineantur, proinde illi, si quod etiam hodie Archi-Cancellariatum suorum jus vel exercitium adhuc haberent, in propriis tamen Archi-Episcopatibus id minime exereere possent. BOECLER. *Not. Imp. Lib. 8. C. 5.* COCCEI *jur. publ. prud. cap. 10. §. 9.*

§. XIII.

Ea insuper Autoritate Moguntinus in *Archi-Cancellariatus* dignitate pollet, ut nec ipse Imperator in usu & exercitio illius Eum quavis ratione impedire, aut modum ac regulam exercendi ullam præscribere velit, aut possit, prout non tantum expresse conventum est in Capitulationibus *Leopoldi Art. 42. Josephi Art. 41. Caroli VI. Art. 13. §. 24.* verum etiam ab Imperatore Josepho, cum An. 1708. tanquam Rex Bohemæ, ad Vocem & sessionem in Collegio Electorali in omnibus Comitibus, Deputationibus & Collegialibus, ordinariis & extraordinariis deliberationibus readmissus fuit, in majorem Moguntini securitatem datis propterea Eidem litteris reversalibus, exhibitis a PFEFFINGER. *ad Vitv. Lib. 3. tit. 10. pr. lit. c.* expresse cautum est, quod Eum in Archi-Cancellatu & directorio tam comitali, quam Electoralis Collegii, nullo plane modo turbaturus sit.

§. XIV.

§. XIV.

Primariam hanc Archi-Cancellariatus Dignitatem alia insignia, & præcipua Moguntini jura concomitantur, inter quæ jus Directorii præfulget; sicut enim potissima negotiorum Imperii dispositio ad Eam a multis retro sæculis spectavit, ita etiam non in Comitibus tantum Imperii universalibus, sed & aliis quibuscunque Conventibus, solus hodie dum est *Director*, omni tempore & loco secundus a *Cæsare*; quod Directorium etiam exercet extra Conventus, in omnibus scilicet illis negotiis, quæ ad Imperium, tanquam Corpus, pertinent, cujus exemplum suppeditat Negotium Pacis Ryswicensis, ubi, qui Imperii nomine deputati aderant, Illustrissimo Domino de SCHOENBORN tanquam primario Legato Moguntino, & litteras, quibus de mandatis fidem facerent, exhibebant, & dirigendi munus illius agnoscebant.

§. XV.

Quod si verò durantibus Imperii Diæti Sedem Moguntinam vacare contingat, cui tunc Directorium in Comitibus competat, in litem trahi voluit, prout ea, quæ in comitiis, præsertim An. 1675. & 1678. acta sunt, & a FRITSCH. ad *Limneum Lib. 9. cap. 1. §. 131.* KULPIS. ad *Monzamb. de stat. Imp. Germ. p. 2. cap. 5. §. 36.* producuntur, aliaque recentiora palam faciunt. Siquidem *Metropolitanum Capitulum Moguntinum* hoc eveniente casu dirigendi jus ad se omnino spectare asserit, eoque nomine non ad fundamenta juris solum, sed ad exemplum etiam Congressus Osnabrugensis provocat, ubi defuncto An. 1647. Archi-Præsule *Anselmo Casimiro*, actu illud

exercuit. *Trevirensis* e contra & *Coloniensis*, *Archi-Cancellarii*, sui muneris id esse, *Moguntino* non existente arbitrantur. *Electo* *Saxonie* vero omnibus contradicens, vi pactorum Ann. 1529. & 1562. cum *Moguntino* initorum, facultatem hanc sibi arrogare voluit. Quamvis autem in ejusmodi quæstionibus privatorum nemo decidendi arbitrium sibi sumere valeat; si tamen quod res est, edicere fas sit, metropolitani Capituli jus hæc in parte contra omnes prævalere existimo: Imprimis enim illa hypothesis, quod Capitulum Sede vacante tantum succedat in iis, quæ Episcopo, ut Episcopo, competunt, oppido falsa est, cui etiam universalis Imperii consuetudo, per INSTRUM. PAC. OSNABR. *Art. 5. §. 17. & 21.* seu declarata, seu confirmata refragatur, ita, ut verissimum sit, capitulum S. V. in iuribus & prærogativis temporalibus eadem proportionem, qua in Ecclesiastica potestate, succedere; ex qua sola ratione in INSTRUM. PAC. OSNAB. *dict. loc.* expresse cautum est, ut S. Vacante Capitula ad universales æque, ac particulares deputationum, visitationum, revisionum, aliosque Conventus Imperiales literis solitis evocentur, ac jure Suffragii fruuntur, prout quisque Statuum eorum jurium particeps fuit; hinc *jam antea* quoque *Dechant und Capitul zu Minden* Anno 1555. *Probst, Dechant und Capitul des Rhomb-Stifts Freysingen* Anno 1559. S. Vacante Comitibus interfuerunt. *VITRIAR. Inst. jur. publ. L. 4. t. 1. n. 21.* & ibidem *PFEFFINGER.* ubi post plura & recentiora hujusmodi exempla adducta subjungit, quod Capitula defuncto Præsule in omnia Regalia & Superioritatis jura succedant; Licet vero illa excipere velit, quæ specialiter Personæ inhære dicit, quorsum refert Electionem Regis

gis Roman. & Directorium in Comitiiis : in qua Capitulum succedere negat; Falitas tamen hujus prærensæ exceptionis ex eo relucet, quod & ipsum *Jus Status Imperii* sit personæ Dignitas, non vero patrimonio, aut glebæ terræ annexa qualitas, juxta SCHWEDER. *Parr. spec. f. 2. C. 1. n. 9.* VITRIAR. *Lib. 1. tit. 12. n. 1. & Lib. 3. tit. 15. n. 10.* In quod tamen Capitulum S. V. succedit, quia Sessione ac Suffragio in Comitiiis gaudet, in quo substantia Status Imperii consistit. Sin igitur concederetur, Archi-Cancellariatum & cum eo connexum Directorium Personæ Archi-Præsulis inharere, Capitulum tamen, penes quod S. V. omnis potestas residet, & ideo mortuo Antifite, eo non est inferius sed illum representat, ab Eiusdem exercitio excludi non posset; quod eo magis obtinere debet, cum totum hocce jus Sedi Moguntinæ realiter incorporatum sit, ut proinde sicut INSTRUM. PAC. OSNABR. *Art. 5. §. 17.* loquitur, ejus administratio, & aliorum quoque jurium Episcopaliū exercitium sede vacante Capitulo competere debeat; accedit, quod Tutor secularis alicujus Principis Electoris, ætatis defectum patientis, omnia quantumvis singularia jura, & ab ejus Archiofficio dependentes functiones expedire possit; quo igitur jure Capitulum Moguntinum S. Vacante ab iis, quæ Archi-Præsuli competunt, excluderetur, cum illud, si non majorem tutore aliquo autoritatem habeat, certe eo minorem, in administratione & exercitio jurium, potestatem habere nequeat.

§. XVI.

Præter Directorium in Comitiiis etiam hæc singularis Moguntini prærogativa est, quod omnes ab Electori-

Storibus & Statibus reliquis missi, & ad Comitum aliosque Conventus venientes Legati, Mandata sua & Credentiales soli Moguntino Directori exhibere debeant, quo facto Originalia cuicumque Legato redduntur, retenta solum copia, quæ ad Acta Imperii reponi, ac de cætero super rite peracta legitimatione ex Cancellaria breve Testimonium dari solet. v. g. Bey dem Hoch-Ebbl. Chur-Maynsisch. Reichs-Directorio hat sich wegen des Herzogthums N. Herr N. N. Krafft Vollmacht legitimiret. So geschehen Regensburg &c.

Churfürstl. Maynsisch.
Cansley.

Mittit pariter Moguntinus Director Schedulam, sigillo suo munitam, Marschallo Imperii, qua certiore Eum facit, hunc vel illum, se legitimasse, proinde ad solennes Conventus Eum posthac invitandum. Nemo enim ad Imperii Senatum admittitur, nisi qui literas credentiales Moguntino prius rite produxerit. Civitatum Imp. Alegates quidem a prædicta mandati exhibitione immunes esse sibi persuadet AUTOR des Berichts, wie es auf Reichs-Tagen gehalten wird. PAURMEIST. *de Jurisd. Lib. 2. Cap. 2. n. 37.* Sed hanc sententiam LL. Publicis æque, ac usui quotidiano contrariam esse ostendunt KNIPSCH. *de Civit. Imp. L. 2. C. 2. n. 126.* SCHWEDER. *part. spec. S. 1. C. 30. n. 8.* HERMES. *Fasc. jur. publ. Cap. 40. n. 84.* Cæterum Legatos Principum, Prælatorum, Comitum & Civitatum in persona Mandata sua Moguntino præsentare debere, recte

recte afferit CRUGER. *de Novemvir. Part. 5. p. m. 2. Disc. 4. §. 3.* Cum igitur potentiorum quorundam Principum Legati, Electorales æmulatione quadam imitantes, tantum per Secretarios hoc facere velint, idcirco contra hanc innovationem Director Moguntinus nunquam non protestatur. SCHWEDER. *d. l. PFEFFING. ad Virr. L. 3. tit. 10. pag. m. 728.*

§. XVII.

Neque Ordinum Imperii solum, sed exterarum quoque Gentium Legati, ad Comititia missi, Credentiales suas apud Directorem Moguntinum, & quidem Germanico aut Latino Idiomate, producere tenentur; hinc omnium primo Eundem accedere, litteras exhibere, in mandatis quæ habeant exponere, commendare, atque ut expediantur, rogare solent. CRUGER. *dict. loc. VITRIAR. Inst. jur. publ. L. 3. t. 10. n. 14.*

§. XVIII.

Quando Comititia Imperii ab Imperatore de novo indicta sunt, quod quidem olim a solo Imperatore dependebat, nunc autem non nisi prævio Electorum consensu fieri potest, vigore Capitulationum *Leopold. Art. 17. Joseph. Art. 16. Caroli VI. Art. 13.* ac postmodum congregatis Proceribus Propositio Cæsarea prælecta fuit, Moguntinus Elector vel ipse, vel per Cancellarium suum solus loquitur; Cæsarique nomine totius Imperii respondet, ac descriptionem propositionis petit: prout etiam solius ipsius Cancellarius & Secretarius tantum Mensæ

G

addi-

adfident im Saal bey der Proposition und Abschied des
Reichs-Tages. SCHWEDER. *Jur. publ. P. spec. f.*
1. Cap. 19. in fin.

§. XIX.

Communicatam autem propositionem non solum
in Electorali Collegio denuo proponit Moguntinus, sed
& deinceps durantibus Comitibus, materias, super qui-
bus deliberandum est, Statibus, antequam in Senatum
veniant, per Schedam, quæ vulgo der Ansag-Zettel au-
dit, indicit, eamque Imperii Vice-Mareschallo de Pap-
penheim transmittit, & convocationem imperat, hoc
fere modo: des H. R. Reichs Erb-Marschall soll auf
morgen Vormittag um 8. Uhr zu der in Ansag gebrachter
Materie, und den ohnlängsthin dictirten Memorialien
N. zu Rath ansagen lassen. Sign. N. N.

Churfürstl. Ränthsch.
Canzelen.

Si vero Elector Saxoniae ipse praesens est, illa Schedula
Vice-Mareschallo tradenda, ipsi exhiberi consuevit.
SPRENGER. *jurispr. publ. pag. 98.*

§. XX.

Idcirco soli Moguntino, ejusque Directorio omnia
Memorialia, desideria, postulata, & omnes omnium
supplicationes atque petitiones, ad Comiticia exarata, an-
te

te omnia decenter exhibenda sunt, a quo deinceps per Dictaturam, ut vocatur, cum reliquis Ordinibus communicantur; & si ampliores sint literæ, quæ præsertim documenta nimis proluxa adjuncta habent, ad præcavendas molestiores dictaturas, typis eadem exscribi solent, id autem non prius licet, quam a Directorio Moguntino fuerint visæ. PFEFFINGER. *ad Virr. L. 3. t. 10. pag. m. 736.* Similiter coram solo Moguntino Directorio reservationes, protestationes, Denunciationes, requisitiones, & si qua id genus alia sunt remedia, interponi ac fieri solent. VITRIAR. *Lib. 3. tit. 10. n. 16.*

§. XXI.

Idem Directorii munus Electori Moguntino in Deputationum Conventibus competit, ad quos etiam illos, qui ex universo Statuum Imperii Corpore selecti & deputati sunt, & ideo des Reichs Deputirte Stände nominantur, *R. I. de An. 1641. §. 92.* convocandi jus habet, quoties motus Imperii sese exserunt, quibus sedandis unius, trium vel plurium etiam circularum vires non sufficiunt, aut quando alia Imperii necessitas id flagitat. Conf. SCHWEDER. *part. spec. f. 1. C. 31.* In ipso quoque Collegio Electorali, sive illud in Comitibus Universalibus cum reliquis Imperii Ordinibus congregetur, sive proprios suos ac particulares Conventus, idque vel de novo Rege Romanorum eligendo, qui dicuntur Wahl-Tage; vel tempore & necessitate exigente, de aliis Imperii negotiis, v. gr. Pace, bello, tuenda Collegii Electoralis autoritate: instituat, quos Chur-Fürsten, oder Collegial-Tage appellamus, semper Moguntini Directorium

rium præminet; Et quanquam Moguntini Archi-Cancel-
lariatus totum Imperium & Conventus univerforum Pro-
cerum respicere, ac proinde in Collegio Electorali, ceu
particulari cessare, videri cuiquam posset; propterea ta-
men a directione ejus removeri minime potuit. Qui
enim in toto Imperio Regi proximus, atque adeo inter
omnes Status primus est, ut Moguntinus, ei etiam in
Collegio Electorali, velut parte ejus, merito primus
locus, cumque hoc ipsum præsidendi & dirigendi jus
concedi debuit. Unde materias in deliberationem addu-
ctas in eo proponit, propositis autem reliquorum suffra-
gia sciscitatur & colligit, suumque ultimo loco dicit, hac-
que ratione revera dirigens illud est & concludens. Cui
juri & ordini suffragandi nihil est detractum per exem-
plum Electionis Caroli V. licet enim in ea, quorundam
opinione, Moguntinus primum votum tulisse dicatur,
id tamen necessitas temporis tunc exigebat, ut nimirum
præoccuparentur consilia & studia eorum præsertim, quos
Gallorum Regi Francisco favere constabat. Sunt qui-
dem alii, qui non tantum in Electione Imperatoris, sed
in aliis quoque Imperii negotiis primum Suffragium Mo-
guntino olim competiisse, & adhuc deberi putant, inter
quos est COCCÉ J. *Fur. publ. prud. C. 8. §. 9.* idque
colligi videtur e Poëta GUNTHER. *in Ligur. lib.*
6. cum inquit:

Ad Proceres Electio pertinet, in qua

Præcipuam vocem præsul, de jure vetusto,

Moguntinus habet.

Ast cum valde imperitus sit ille politicus, qui putet, pri-
mo loco suffragari utilius esse, quam postremo; proin-
de Præcipuam Moguntini vocem vel maxime per hoc
salva-

salvari existimo, quod ipse tanquam Decanus & Director, exploratis omnium reliquorum sententiis ultimo votum suum exponat, ac saepe inter discordantia aliorum suffragia, per suum majora efficiat, atque concludat; id quod in aliis quoque collegiis Directoris muneri reperitur annexum.

§. XXII.

Præterea in hoc Electorum Consilio ab antiquissimo tempore solus Moguntinus Secretarium suum habet, qui protocollum conscribat; & licet hodie Electorum quilibet secretarium pro conscribendo protocollo secum adducere soleat, in eo tamen prior Moguntini prærogativa merito remansit, quod in quibuscunque occurrentibus dubiis semper ad solius Moguntini Protocollum recuratur, tanquam ad unice authenticum: quodque ea fide atque autoritate præ cæteris omnibus pollet, ut solum probandi vim habeat. Hinc etiam est, quod, si quis Electorum de aliquo protestetur, hanc protestationem solius Moguntini Protocollo inferi petat, ut deinceps idonee possit adduci. *VITRIAR. Instit. Lib. 4. tit. 1. n. 57.*

§. XXIII.

Post deliberationem in Collegio Electorali super negotiis propositis peractam, & vota singulorum prolata, si vel per unanimia, vel majora conclusum formatum sit, solus Moguntinus hoc præcipui loco habet, quod Electorum sententiam deinceps ad Principum Senatam referat, & quid huic videatur, exquirat, quod *referre & correferre* stylo pragmatico nominatur; hoc

postquam factum, & in certum placitum utrinque consensus est, Civitatum Imper. quoque Collegium evocat, ut conclusum suum exponat; & quod universim hoc modo Statibus placuerit, conclusum Comitiale, vulgo Reichs-Gutachten vocatur, quod Moguntinus in scripturam redigit, & vel solus, vel cum aliis deputatis Cæsari refert, ac ad ratihabendum exhibet. VITRIAR. L. 4. t. 1. n. 73. SCHWEDER. part. spec. sect. 1. C. 30. n. 17.

§. XXIV.

Quodsi deinde Imperator Statuum Concluso accedat, Responsum ejus Directorio Moguntino mitti, & ab hoc reliquis statibus per dictaturam communicari solet, quo facto a Moguntino in conceptum alicujus Recessus redigitur, quod in conclavi Electorum Cæsareæ Majest. Commissariis, ac cæterorum Statuum deputatis prælegitur, & si ita visum, corrigitur; ubi vero recte ordinatus est Recessus, in Cancellaria Moguntina bis in membrana describitur & postquam publicatus est, unum Exemplar deponitur apud Cancellariam Imperii, der Reichs-Canzley: alterum in der Reichs-Hoff-Canzley. Deinde Moguntinus ad jussu Cæsaris copiam ejus Cameræ transmittit, ut normam illius in judicando sequatur.

§. XXV.

Insuper Moguntino competit *Signatura Decretorum Imperialium*, in Comitibus & Conventibus aliis a Cæsare publicandorum, quæ omnia, olim quidem solus,

Ius, sed hodie una cum Imperatore, vel ipse, vel per suum Vice-Cancellarium subscribit & subsignat, sic tamen, ut in calce Secretarii nomen quoque conspiciatur; nihil enim a Cæsarea Majestate subscribitur, nisi primo a Secretario; loco inferiore, & deinde ab Imperii Cancellario, loco medio, subscriptio facta. Cum signandi jure optima ratione cohæret *Cura Sigillorum*, nec non *Archivi Imperialis*. Proinde apud solum Moguntinum Sigilla & Typaria Imperatoria asservantur, Isque in sua custodia Moguntia habet Archivum Imperii publicum, in quo continentur omnia Imperii Documenta, & Acta publica Belli, Pacis, Fœderum, Legationum, Ordinationes, Capitulationes, Matricula, Libri Legum & Statutorum, & quidquid usquam publico nomine litteris mandatur, sive ad Germaniam, sive ad Italiam quoque & Galliam spectet; vocaturque eapropter sæpius Cancellaria Moguntinensis, die *Mannische Cansley*: LIMN. *ad Capit. Caroli V. pag. 196.* Alias die *Reichs-Cansley* audit. *Rec. Imp. de An. 1542. §. dagegen 129.* a qua differt die *Reichs-Hoff-Cansley*, quoniam in Aula Cæsarea est, cui nomine Electoris Moguntini præest ab ipso constitutus Vice-Cancellarius Imperii.

§. XXVI.

Namque illud etiam inter singularia Eminentissimi Moguntini jura connumerandum est, quod Solus in Aula Cæsarea Vicarium, sive Vice-Cancellarium habeat, non Cæsari tantum, sed sibi quoque Sacramenti religione obstrictum, per quem Consilii Aulici Cancellaria dirigitur, cujus reliquos omnes Officiales, Secreta-

cretarios, Protonotarium, aliasque personas, Cancellariae inservientes solus Moguntinus constituit, Taxasque Cancellariae solus temperat, easque regit. *Art. 22. Capit. Caroli VI.* Propterea in Aula Imperiali Taxatorem habet, qui ipsius Residens plerumque est. Nec Imperator quid de ista Taxa remittere potest. *Dist. Art. 22.* Illud quoque Sedi Moguntinae multum honorem defert, quod ipse Elector Trevirensis Moguntini Archi-Cancellarii Vicarius per Germaniam superioribus temporibus fuerit. Confer. PFEFFINGER. *ad Vittr. lib. 3. tit. 10. pag. m. 737.*

§. XXVII.

Similiter solus Moguntinus Cancellariam in Camera Imperiali regit, ejusque praefectum, quem vulgo Berwalter vocant, Protonotarium, ac alios officiales, quibus secreta Consilii committuntur, pariter suo arbitrio eligit, sibi que juramento obstringit. *Rec. Imp. de Anno 1654. §. 104.* Hisque personis omnibus Moguntinus salaria exsolvit, & quidem ex taxis Cancellariae, von den Cansley-Gefällen, quae ipsi soli competunt; Nec minus defectus & vitia ministrorum Cancellariae corrigi curat, & promeritis poenis coercet, quem in finem etiam Ipsi hujus Cancellariae visitatio competit. *dist. Recess. Imp. cit. loc.* Caterum judice Camera non praesente, & Praesidibus quoque absentibus, Moguntinus Assessor judicis personam repraesentat, qui *Vice-Praeses* ideo appellari consuevit.

§. XXVIII.

§. XXVIII.

Solus quoque Moguntinus præest Judicio Revisorio Camerae, ad quod ii, qui per iniquitatem aut negligentiam Assessorum læsos se existimant, provocare, & Revisionem petere possunt; quapropter & Libelli, quibus Revisiones hodie juxta *R. I. de Anno 1654. §. 125.* Intra quadrimestre a die latae sententiae sub poena desertionis petuntur, quorum formulam vide apud *BLUM. in Supplem. Cam. T. 18. §. 1. & 2.* Ipsi Moguntino offerri debent. Nec minus Judicium Camerae visitandi jus habet, & licet non solus eam visitationem Moguntinus peragat, sed præter Imperatoris Commissarios alii ex Ordine Statuum deputati concurrant; *Recess. Imp. de Anno 1654. §. 132.* In eo tamen aliquid singulare Moguntinus habet, quod in omnibus tam ordinariis, quam extraordinariis Camerae visitationibus ipse perpetuus sit, cum reliqui visitatores mutantur. Quid vero a multis retro temporibus ad nostram usque ætatem circa ordinarias & extraordinarias visitationes judicii Cameralis contigerit, late refert *PFEFFINGER. ad Virriar. Lib. 3. tit. 10. pag. m. 708. seqq.*

§. XXIX.

Alia sane ratio est Visitationis judicii Caesarei Aulici, utpote quæ soli Electori Moguntino toties, quoties opus fuerit, competit, uti expresse in *INSTRUM. PAC. OSNABRUG. Artic. 5. §. 56. R. H. O. de Anno 1654. Tit. 7. §. 25. Capitul. Caroli VI. Artic. 24. cautum.* Addit quidem *AUTOR der Grund-Beste:* Moguntinum debere aliquot Principes in Visitazione hac adjungere;

H

gere;

gere ; sed cum Additio ista ab illo tantum fiat privata auctoritate , ideo etiam nullius est momenti. CRUGER. *de Novemvir. part. spec. m. 2. Disc. 4. §. 4.* Idcirco cum Eminentiss. Elector Moguntinus JOANNES PHILIPPUS Anno 1664. hujus Judicii visitationem institueret , ac Principum nonnulli contra illam quædam tum apud Imperatorem , tum apud ipsum Moguntinum monebant , nullus hisce monitis locus relictus , & illis non obstantibus Visitatio a pralaudato Electore die 27. April. peracta fuit. PFEFFINGER. *d. l. pag. 722. in fin. seq.*

§. XXX.

Sed & illa insignis præminentia nota in Moguntino Archi-Præsule respundet , quæ merito primo loco referri debebat , quod Imperatore e vita excedente , non solum reliquis Electoribus id significet , verum omnes etiam intra mensem continuum , a die notitiæ numerandum , sigillatim literis patentibus & majori sigillo signatis , *Aur. Bull. Cap. 1. §. 18.* quarum formula *Cap. 18. Aur. Bull.* continetur , convocet , ut a die intimationis factæ intra tres menses continuos Francofurti , ad eligendum novum Imperatorem conveniant ; ubi vero ipsi , vel eorum Legati ibidem comparuerunt , omnibus ad Electionem necessariis aptatis , statim dies Electionis a Moguntino Directorio singulis Electoribus die præcedente indicitur , qui etiam ab ea civitate , in qua Electionis solennia celebrantur , juramentum securitatis sibi reliquorumque Electorum nomine præstari curat , quibus omnibus aliisque præmissis Moguntinus juramentum , quod ipse juxta tenorem *Aur. Bull. Cap. 2. §. 2. & 3.* Prior præstat

præstat, a Co-Electoribus exigit, & tum in ipso Electionis actu vota reliquorum percontatur, ultimoque loco a Co-Electoribus rogatus sententiam suam dicit, juxta majora concludit, decretum Electionis pronunciat, nec non ex votorum pluralitate Capitulationem conficit, adeoque in hoc præcipuo eligendi negotio omnes præminentias, partesque præcellentes solus Moguntinus obtinet. Præterea tempore Interregni cum Vicariis præcipue Reipublicæ invigilat, & quæ ex usu ejus sunt, deliberat & statuit; vixque erit, ut majoris momenti rem aliquam suscipiant Vicarii, quam ante cum Moguntino haud communicaverint.

§. XXXI.

Neque illud inter jura Archi-Præfulis Moguntini singularia omittendum est, quod *Director & Protector Postarum Imperialium sit*; quam Prærogativam quidem cum supremo Archi-Cancellariatu per Germaniam connexam esse, autoritas literarum ipsius Electoris Moguntini Anno 1627. d. 27. Maji ad Imperatorem datarum convincit, in verbis: *Daß Sie und ihre Lobseligste Vorfahren mir und meinen Antecessoren, als Erz-Canzlern in Deutschland, das Regal und Protection über das Post-Wesen im Heil. Röm. Reich, und was demselben anhängig, allergnädigst anbefohlen, &c.* Quod munus in eo versatur, ut tutelam ac patrocinium postis præstet, atque in id intendat, ne quicquam, quod detrimentum ipsis adferat, a quoquam suscipiatur, sed earum privilegia salva atque intacta ubique conserventur: Ea de causa suas emittit dehortationes contra eos, qui quid iniqui

vel detrimentosi contra Postas moliri conantur, cujusmodi videre licet apud HORNICK. *de Jure Post. C. 6. Theo. 2.* Hinc etiam Moguntini Solius Ministri Secretiores immunitate a solutione vectigalis literarum gaudent.

§. XXXII.

Quamquam autem copiosus aliorum præminentium & singularium jurium, quæ S. Sedi Moguntinæ, Ejusque Archi-Præsuli competunt, sese numerus adhuc offerat, quo referri etiam meretur: Privilegium Maximiliani I. de Anno 1495. vi cujus subditi Moguntini in alterius Domini potestatem, sine sui Electoris consensu, discedere nequeunt: Ejusdem Privilegium de Anno 1498. per quod Moguntinis concessum, fugientes criminosos in alieno etiam territorio apprehendere: Item Privilegium contra omnia Privilegia, quotquot illorum concedi fortassis in præjudicium Moguntini possent, de Anno 1486. 1495. 1507. 1516. Privilegium Sigismundi a Carolo V. Anno 1521. confirmatum, quo cautum, ne Pactum Confraternitatis, inter Saxonix & Hassix Principes initum, præjudicet Juribus Moguntinis, quatenus concernunt reliquionem Pignorum, & aperturam Feudorum, ad Archi-Episcopatum pertinentium: Jus redimendi oppignorata Imperii, die Reichs-Pfandschaften einzulösen: Si Imperator Electorum sententias audire percipiat, quod ab Eo solus Moguntinus literas accipiat, qui cum cæteris dein Collegis communicat, eorum vota colligit, & quorsum inclinent, ad Cæsarem responso refert; attamen de hisce, plurimisque reliquis a PFEFFINGER. *ad Vitriar. L. 3. t. 10.* aliisque ab eodem laudatis Autoribus

bus, exhibitis prærogativis quidquam superaddere, angusta hæ pagellæ non permittunt, quibus tam præ eminentium jurium amplitudo minime comprehendi potuit.

§. XXXIII.

Illud tamen diffimulare nequeo, sicut commune rerum humanarum vitium est, ut invidia gloriæ comes sit aut pedissequa, & libenter alii detrahant iis, quos emergere vident altius, quia, ut AMM. MARCELL. *Lib. XVII.* ait: *Solet amplissima gloria objecta esse semper invidiæ*; ita & non defuisse, qui supereminentes Archi-Præfulis Moguntini Prærogativas lividis non semel aspexerint oculis, ac post putatitias invidiose prolatas querelas taliter succinere ausi sint: Auf solche Weise sey Chur Maynz über alles; ordinarie, moderire und disponire allein, alle actiones Imperii Electorum, Principum, Statuum in Comitibus, extra Comitibus, in Collegiis, extra Collegia, in Aula Imperatoris, extra Aulam, in Camera, extra Cameram, in publicis & privatis, in maximis & minimis, weil Er allenthalben mit bey wolle seyn, und præsidiren, oder dirigiren. Verum cum Eminentissimus Archi-Præful Moguntinus suis ubique præfulgentibus prærogativis ac juribus citra cujusvis injuriam merito utatur, & vix contingat, ut, qui cum multis agit, aliquos in debita officii executione non offendant, meminisse etiam oportebat, S. Sedem Moguntinam, tot præ eminentiarum incrementis non mera Cæsarum liberalitate condecoratam, sed pleraque jura præcipua, compensandis eximiis & singularibus tum erga civilem

Reipubl. tum Christianam præsertim Ecclesiam meritis
 Eidem fuisse debita, tituloque adeo congruo acquisita,
 in quo juris quoque necessitas subest. Unicum saltem
 S. BONIFACIUM, Archi-Episcopum I. Moguntinum si recordemur, qui primus universam prope Germaniam, nominatim Francos, Saxones, Thuringos, Hassos &c. ab inquinato idolorum cultu ad Sanctam Christi Doctrinam perduxit, & ob id *Germanorum Apostoli* elogium meruit; facile erit fontem cognoscere maximorum illorum, & singularium jurium, quæ proinde S. Sedi Divinitus plantatæ, & ad finem mundi duraturæ, atque Ejusdem Archi-Præsuli, Membro tam de Ecclesiæ, quam Reipubl. corpore adeo eminenter promerito, atque ab ultimis inde temporibus præcipuo semper atque primo existimato, nonnisi ab iniquissimo meritorum tam insignium æstimatore invideri possunt.

T A N T U M

CO.

COROLLARIA.

- I. *Imperator est Judex competens in causis matrimonialibus Statuum Imperii A. C. addictorum, idque salvis tam Catholicae Religionis, quam Protestantium principiis.*
- II. *Solus Imperator sine Principum Imperii consilio, in feudis Regalibus cognoscendi & decidendi potestatem habet.*
- III. *Vicariis Imperii jus Primariarum Precum non competit.*
- IV. *Unus Elector uno plures Electoratus simul obtinere & possidere potest.*
- V. *Pontifex in Jure Divino dispensare nequit.*
- VI. *Summa Ecclesiastica potestas potest præcipere actus pure internos.*
- VII. *Clerici sunt exempti a potestate seculari.*
- VIII. *Clerici de Jure Canonico non possunt ad profanas causas testari, possunt tamen de consuetudine.*
- IX. *Datur jus naturale, quod in suo objecto est immutabile.*
- X. *Pupillus sine tutore contrahens nec naturaliter, nec civiliter obligatur.*
- XI. *Testamentum ob defectum Solemnitatum de jure civili invalidum, etiam est nullum in foro interno.*
- XII. *Mandans aliquem vulnerari instrumento lethifero, licet occisionem prohibuerit, morte tamen secuta de occisione tenetur.*

COLLARIA

I. ...
 II. ...
 III. ...
 IV. ...
 V. ...
 VI. ...
 VII. ...
 VIII. ...
 IX. ...
 X. ...
 XI. ...
 XII. ...

Kh 1234

ULB Halle 3
002 163 675

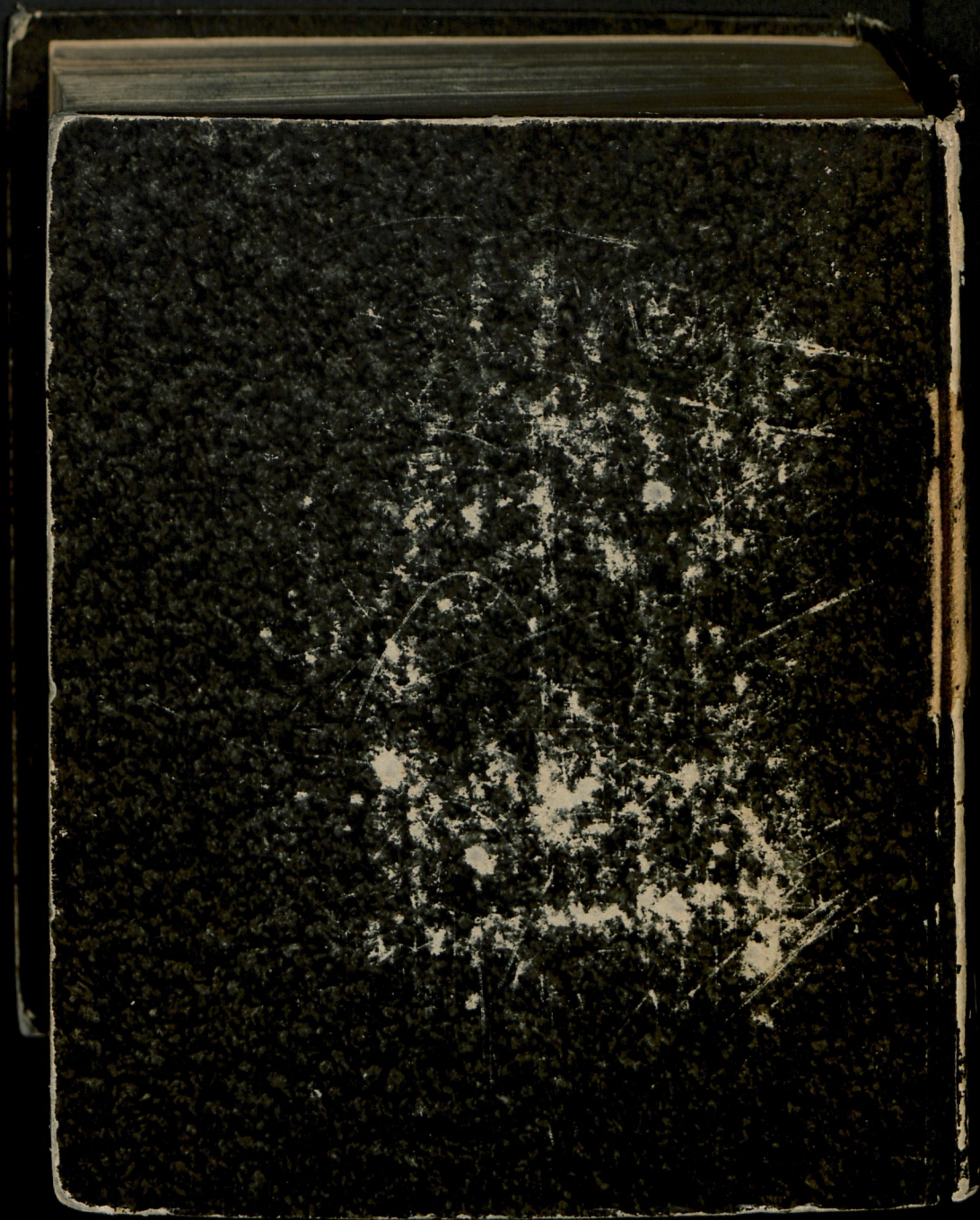

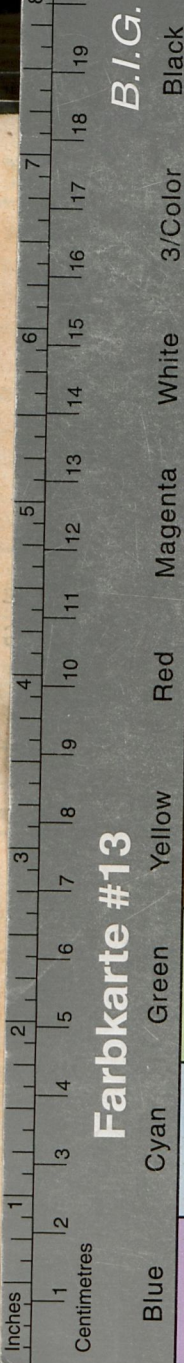
TA → OL

Rehr ✓

Rehr

B.I.G.

Farbkarte #13

32

32.
15

DISSERTATIO
INAUGURALIS PUBLICO-JURIDICA

DE

PRÆEMINENTIA
S. SEDIS MOGUNTINÆ,

EJUSDEMQUE

EMINENTISSIMI ARCHI-PRÆSULIS,
PRINCIPIS ELECTORIS, PRÆEMINENTIBUS AC
SINGULARIBUS JURIBUS ET PRÆRO-
GATIVIS;

QUAM

SUB PRÆSIDIO ALTISSIMI,
EX DECRETO ET CONSENSU AMPLISSIMI JCTORUM
ORDINIS IN PERANTIQUA ELECTORALI UNIVERKSITATE
ERFORDIENSI

PRO LICENTIA

GRADUM DOCTORALEM
IN UTROQUE JURE RITE AC LEGITIME CAPESSENDI,
PUBLICE VENTILANDAM EXPONIT

AUTOR

JO. FERDINANDUS ANDREAS LAMMERZ,
MOGONUS,

IN AUDITORIO JCTORUM MAJORE HORIS CONSUETIS,

DIE II. OCTOBRI A. O. R. MDCCXXXI

ERFORDIÆ, Litteris FRANCKENBERGIANIS.

512